

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА СТРАТЕГІЧНИХ
КОМУНІКАЦІЙ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
Факультет хореографічного мистецтва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього рівня Магістр
зі спеціальності 024 Хореографія

на тему: Сюрреалізм в контексті сучасного життя українців та його
інтерпретації в танці Contemporary.

Структура кваліфікаційної роботи:

- теоретична частина творчого проєкту
- творчий проєкт – розгорнута композиція

Розгорнута композиція «**Україна: сюрреалізм сучасного буття**»

виконавець: здобувач вищої освіти
другого (магістерського) рівня
денної форми навчання
Світлана ТКАЧЕНКО

керівник кваліфікаційної роботи:
доцент, кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри сучасної та бальної хореографії
Ольга ХЕНДРИК

Допущено до захисту: «_____» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

Каріна Островська

Оцінка _____ / _____ / _____

Харків – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ І. СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СЮРРЕАЛІЗМУ.	6
1.1. Сюрреалізм як напрям сучасного мистецтва	6
1.2. Сюрреалізм в українському мистецтві.....	16
1.3. Сюрреалізм в сучасному житті українців.....	25
РОЗДІЛ ІІ. ДОСЛІДЖЕННЯ МИСТЕЦЬКИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ СЮРРЕАЛІЗМУ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ.....	33
2.1. Ознаки сюрреалізму в мистецтві Contemporary	33
2.2. Хореографічні твори «Light of Passage» та «Angels Atlas» Crystal Pite та їх мистецькі рішення.....	37
2.3. Сюрреалістичні риси в творах «Sonoma» та «Pasionaria» Morau Marcos ..	43
ТВОРЧИЙ ПРОЄКТ	
РОЗДІЛ І. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ СЮЇТИ...	50
1.1. Основні характеристики хореографічного твору.....	50
1.2. Дійові особи та їхня стисла характеристика.....	50
1.3. Лібрето.....	51
1.4. Розгорнутий зміст.....	51
1.5. Драматургія.....	52
1.6. Музичний аналіз.....	53
1.7. Опис та зображення костюмів.....	54
1.8. Світлова партитура.....	55
РОЗДІЛ ІІ. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ СЮЇТИ.....	58
ВИСНОВКИ.....	78
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	81
ДОДАТКИ.....	87

ВСТУП

Сучасний світ дуже прогресивний. Теперішній світ українця, разом з тим, в Україні він став більш жорстокий та тривожний. Кожен з нас сподівається на краще майбутнє та перебуває в режимі "виживання". Інформаційний простір перенасичений оповіщеннями про повітряну небезпеку, новинами про загиблих, жорстокий тероризм країни-агресора, одночасно залишаючи малий простір для власного розвитку, культурного збагачення та нових тенденцій у мистецтві. Перебуваючи в безперервному потоці стресової інформації, українці стискаються з поступовим порушенням психіки, розладом режиму сну та соціальними конфліктами. Сюрреалізм проявляється в кожній хвилині життя сучасного українця. З мистецької сторони, сюрреалізм відображає внутрішні емоції людини, мрії, хвилювання. Через мистецькі твори в сюрреалістичному стилі, можемо краще розібратися, як сюрреалізм допомагає впоратися зі складними викликами життя. В теперішній час набагато більше людей цікавляться набуттям нових навичок: написанням творів, малюванням картин, танцями та музикою. Дієвим засобом для звільнення від соціальної напруги в тілі є танець. Особливо Contemporary dance, який надає можливість експериментувати та відображати соціальні питання і реакції людини на зовнішні фактори. Існують роботи молодих українських хореографів, які досліджують реакцію особистості та суспільстві на сучасні умови життя українців, але проблема сюрреалізму сучасного життя в Україні засобами мистецтва танцю контемпорарі не існує. А саме концепція сюрреалізму дозволяє поставити під сумнів усталені уявлення про реальність. Такі відчуття, як: абсурд війни, втрати, страх, нереальність сьогодення та невизначеність майбутнього, які переживають українці щоденно, ідеально вписуються в сюрреалістичну естетику. А мистецтво контемпорарі надає митцям повну свободу у виборі засобів вираження, дозволяючи експериментувати з формою, змістом та мовою танцю. Тому, тема кваліфікаційної роботи «Сюрреалізм в контексті сучасного життя українців та його інтерпретації в танці Contemporary» є актуальною.

Мета дослідження – дослідити особливості мистецтва сюрреалізму в культурному контексті України та Європи. Розробити композиційно-постановочний план розгорнутої хореографічної композиції на матеріалі сучасного хореографічного напрямі contemporary.

Завдання дослідження:

- Проаналізувати та визначити сюрреалізм як напрям сучасного мистецтва, його основні характеристичні ознаки та прояви в різних видах мистецтва;
- Дослідити історію розвитку сюрреалізму в світі та Україні вивчаючи визначних представників сюрреалістичного напрямку сучасного мистецтва;
- Визначити через життєві історії як сюрреалізм відображається в сучасному житті українця;
- Проаналізувати творчість сучасних хореографів Cristal Pite і Marcos Moгац, виявити їхні мистецькі рішення із застосуванням сюрреалістичного напрямку мистецтва в хореографії;
- Визначати основні ознаки сюрреалізму в хореографічному мистецтві Contemporary;
- Скласти композиційний та постановочний план хореографічної розгорнутої композиції «Україна: сюрреалізм сучасного буття»;
- Зафіксувати у форматі відео розгорнуту хореографічну композицію «Україна: сюрреалізм сучасного буття».

Об’єкт: Сюрреалізм, як напрям сучасного мистецтва та його впливи та прояви в сучасному житті українців.

Предмет: Сучасне життя українців та хореографічні твори в стилі Contemporary з використанням сюрреалістичних ознак.

Методи дослідження: При написанні магістерської роботи, мною використовувалися різні методи дослідження, а саме: хронологічний метод, історичний метод, метод критичного аналізу, системно-структурний метод,

метод ретроспективного аналізу, метод спостереження, психологічний підхід, принципи багатогранності та усебічності.

Практичне значення: Матеріали та висновки роботи можна застосувати у подальших наукових розробках цієї теми, а також використовувати як додатковий матеріал до лекцій з мистецтва балетмейстера та історії сучасного хореографічного мистецтва.

Структура та обсяг роботи: Магістерська робота складається з вступу, двох розділів теоретичної частини, двох розділів практичної частини, загальний висновок, список використаних джерел (43 найменувань, з них 18— іноземною мовою), додатки, рисунки.

РОЗДІЛ I. СУЧАСНЕ МИСТЕЦТВО ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СЮРРЕАЛІЗМУ

1.1. Сюрреалізм як напрям сучасного мистецтва

Сучасне мистецтво є багатограним та неоднозначним поняттям, яке охоплює різні художні практики. Воно не обмежується жодним конкретним стилем, матеріалом або історичним періодом.

В. Гомперц (William Edward Gompertz) автор книги «Незрозуміле мистецтво» описує генезу сучасного мистецтва через призму сукупності художніх, політичних, технологічних і філософських обставин, які продовжують сучасне мистецтво та приводить читача до висновку, що сучасному мистецтву характерна концептуальність змісту твору мистецтва. Тобто ідея перевалює над формою, технікою та засобами вираження [36, с.21-28]

Кажучи про часові рамки та про початок відліку сучасного мистецтва, загально прийняті хронологічні рамки – це початок другої половини ХІХ століття. Але для кожної людини, митця, сучасність різна. Кожні 20 років зазначається як окрема сучасність яка підпорядкована загальному поняттю сучасне мистецтво.

Сучасне мистецтво є реакцією на традиційні, сталі, форми мистецтва. Воно постійно їх переосмислює за рахунок експериментів з формами, матеріалами, концепціями та виражає нові ідеї про мистецтво та його роль у суспільстві. М. Калінеску просто та лаконічно пояснив феномен сучасного мистецтва, досліджуючи опозиції між поняттями «modern» – сучасний та «contemporary» – сучасний: «... ілюстрацією сучасності як традиції, є виступ проти самої себе через розрив і кризу. «Усвідомлюючи свою вражаючу новизну в порівнянні з попередніми етапами переживання сучасності, вона виступає проти концепцій, без яких була б неможлива (раціонального сприйняття, прогресу, науки)» [24.с.130].

Мистецтво сучасності – це будь-яке мистецтво, яке створюється в наш час, у ХХІ століття. Воно включає в себе як продовження традицій сучасного мистецтва, так і абсолютно нові напрямки, що виникають під впливом

технологій, глобалізації та інших сучасних процесів. Український дослідник О. Сидор-Гібелинд досліджуючи мистецтво contemporary зазначає, що: «"contemporary art" означає актуальне, експериментально-пошукове мистецтво кінця XX – початку XXI століття, що за наших умов означає ситуативний синонім до постмодерну. Ні в якому разі не означає мистецтва, сучасного лише внаслідок своєї хронології появи на світ»[15.с.103]. Цю ідею підтримує і дослідниця танцю contemporary О. Хендрик. Вона доводить, що «сучасний» - contemporary, як напрям сучасного мистецтва, є виразом людської емоції, які не піддаються порівнянню ні з яким іншим мистецтвом в минулому. «Якщо хореографічний твір у глядача викликає емоції в момент « тут і зараз» то незалежно від часу і місця створення твору, він залишається сучасним по відношенню до часу і місця знаходження глядача» [24.с.130].

Сучасне мистецтво є сукупністю мистецьких напрямків, таких як: модерн, експресіонізм, футуризм, кубізм, дадаїзм, сюрреалізм, неоімпресіонізм, постімпресіонізм, абстрактне мистецтво, функціоналізм та інші.

Модерн –напрямок в мистецтві, який розвивався з кінця XIX століття та перша половина XX століття, відображав відмову від традиційних історичних фактів, використовували асиметрії, лінії, розкриття внутрішніх почуттів, також використання символів, форми та фігур, виступ проти реалізму [18].

Футуризм – це авангардний напрям сучасного мистецтва, що руйнував мистецькі стереотипи та впроваджував принципи урбанізму, механічності та великої маси технічності [18].

Кубізм – авангардний напрям сучасного мистецтва, в основному проявлене в образотворчому мистецтві, використовуючи геометричні форми, просторово-часові площини, що надавали зобразити фігуру з різних сторін [18].

Дадаїзм – напрям сучасного мистецтва початку XX століття, виник на фоні Першої світової війни та характеризувався як протест раціональності,

відмова від установлених естетичних норм, відображення відчуття абсурду та випадковості та сприйняття хаосу, божевілля, безглуздя [1].

Експресіонізм – мистецько-авангардний напрям, що відображав внутрішнє світобачення та гіперболізоване «Я», глибини психічних процесів, відсторонювання традиційних форм, висловлення своїх емоцій через гротеск [22].

Постімпресіонізм – мистецький напрям, що реалізувався в образотворчому мистецтві та відображував особисті думки, сутність життя, абстрактність відображення, часто використовувалися фігури, символи та форми для зображення підтексту [1].

Занурюючись у Світову історію XX століття з великої кількості класових війн, революційних повстань, Першою світовою війною, можемо побачити тенденцію змін людського світосприйняття, ставлення до життя, розтрощення людського «Я» та знищення людського внутрішнього світу. Наприклад, такі митці як С. Далі, Ф. Ніцше, П. Пікассо, К. Юнг, Л. Бунюель досліджували в своїх роботах внутрішню реакцію людини, митця на конфліктність світу та розтрощення внутрішньої стабільності з пошуком внутрішньої гармонії. Довідаючись з психології, що за кожною дією стоїть причинно-наслідковий зв'язок, з впевненістю стверджуємо, що виявлення модернізму це був тільки перший етап реакції людської психіки на глобальні зміни в світі. Наступним етапом дослідження внутрішнього світу людини стало звернення до підсвідомості, ірраціонального розуму, сновидінь, галюцинацій, це і стало проявом Сюрреалізму – С. Далі, Р. Магрітт, Ж. Превер, М. Ернст, А. Массон, Х. Міро, 'Ф. Салліван.

Звертаючись до сучасної ситуації в Україні, на нашу думку мистецтво сюрреалізму здатне найкращим чином відобразити внутрішній стан кожного українця, який вже третій рік живе в жахливих умовах від повномасштабної військової агресії росії.

Отже, сюрреалізм – це напрям сучасного мистецтва, що досліджує сферу підсвідомості, ірраціонального розуму та поєднання мистецьких форм з

оптичними ілюзіями. Також можемо зазначити що, сюрреалізм – це психоаналіз з художньо-мистецькими відображеннями. Момент офіційного заснування вважається 1924 рік в Парижі, психологом та поетом А. Бретон (Andre Breton)., що опублікував власну роботу «Маніфест Сюрреалізму» («The Manifesto of Surrealism», 1924 рік). А. Бретон розпочав своє творче дослідження ще у 1920 році, і тоді першочерговою місією було психотерапевтичною практика для відновлення військових після подій Першої світової війни. У своїх практиках використовував автоматичне письмо з перебуванням в транс-стані та реагуванням на імпульси підсвідомості. «Вважалося, що ця форма терапії заохочує спілкування з несвідомим розумом, дозволяючи людині ідентифікувати джерело своєї емоційної травми. Використовуючи автоматизм, людина зможе подолати свою підсвідомість, протистояти своїм внутрішнім конфліктам і почати зцілення» [26.с.162].

«А. Бретон особливо любив цю форму терапії, оскільки вона давала внутрішній притулок від поточної реальності, водночас даючи змогу виявити захоплюючі прояви підсвідомості людини. А. Бретон вважав, що це процес зцілення може бути поширений на повсякденну людину. Люди, які переживають постійні скорботи й конфлікти повсякденного суспільства, могли б знайти полегшення через автоматизм» [26.с.147]. Звертаючись до теорії Зигмунда Фрейда (Sigmund Freund), що використовував автоматичне письмо, як написання вільних асоціацій, сновидінь, образів, тексту без контролю розуму, що в подальшому були задіяні в образотворчому мистецтві та в танцях. Автоматизм це як імпровізація, який можна задіяти в будь-якому виді діяльності.

Разом з А. Бретоном співпрацювали над дослідженням сюрреалістичного життя велика кількість паризьких письменників та поетів, таких як Л. Арагон, П. Елюар, Ж. Превер, М. Ернст, А. Массон, Х. Міро, М. Дюшан, пізніше доєдналися творці художнього та образотворчого мистецтва С. Далі, Р. Магрітт, П. Пікассо, А. Джакометті та інші.

З дописів Г. Бетса «Канадський Сюрреалізм: «Автоматисти» («Canadian Surrealism: The Automatists») дізнаємося, що мистецький сюрреалістичний рух з Бретоном подавався на політичну арену та вступали до Комуністичної партії Європи, але їхні цінності та напрямки розвитку були різні, тож успіху не виявлено. За роки своєї дослідницької роботи Бретон написав та випустив низьку збірок про проблеми сюрреалізму, таких як: «Сюрреалізм і живопис» (1928); «Що таке сюрреалізм?» (1936); «Про час, коли сюрреалізм правий» (1935); «Стислий словник сюрреалізму» (1940); «Становище сюрреалізму між двома війнами» (1945).

«Протягом усього розвитку сюрреалізму А. Бретон залишався прихильником звільнення несвідомого розуму. Він вірив, що це призведе до «сюрреалістичності, невідчуженого переживання реальності, зумовленого необмеженою уявою» [26.с.147].

Для звичайної людини сюрреалізм став прихистком від втомленого розуму, що виснажений від повсякденності. Центральне завдання сюрреалізму стало відродження європейської цивілізації після війни – напочатку зцілення розуму, потім переосмислення, як людина відчуває свою реальність.

Вільний та непокірний сюрреалізм знайшов свій розвиток у Канаді та США в 1942 році, бо більшість художників, письменників, творчих осіб були змушені переїхати з Європи через військові події Другої світової війни. Першим проявом мистецького руху стала канадська група творців «Автомати» («Les Automatistes») під керівництвом Поль-Емілі Бордуа (Paul-Emile Borduas) в 1940 році. До складу групи входили такі митці: Марсель Барбо, Роже Фотьє, Клод Говро, Жан-Поль Ріопель, П'єр Говро, Фернан Ледюк, Жан-Поль Муссо, Марсель Феррон та Франсуа Салліван. Перша виставка пройшла у 1942 році, де канадські художники познайомили суспільство з європейським сюрреалістичним рухом.

Мистецька група «Автоматисти» розвивала сольні роботи, досліджувала жестові абстракції, вдосконалювала форми вільного письма. Маючи швидкий розвиток та дослідницьку працю, група провела дві офіційні виставки в 1946

та 1947 році, після яких здобула шалену популярність не тільки в рамках Канади, а і за її межами, в США, Європі та і по всьому світу.

Представники європейського сюрреалізму (Р. Магрітт, М. Ернст, С. Далі, А. Массон та інші) створювали процеси несвідомого та використовували символічні образи з конкретною атмосферою. Представники «Автоматисти» створювали більш естетичні об'єкти в розкутій свідомості – Ж.-П. Муссо «Колір і форма» (1962 рік), Ф. Ледюк «Абстракція» (1950 рік), М. Барбо «Автоматична форма» (1965 рік), «Спіралі» (1963 рік), Ж.-П. Ріопель «Композиція» (1963 рік). Також «Автоматисти» як і європейські сюрреалісти використовували техніки вільного писання, імпровізації та живопису, для того щоб об'єднатися зі своїм внутрішнім «Я». В одному з інтерв'ю П.-Е. Бордуас дав пояснення методам автоматизму використовуючи приклад живопису: «Я починаю без жодної упередженої ідеї. Перед білим аркушем, мій розум вільний від будь-яких літературних ідей, я реагую на перший імпульс... Коли я використовую слово «думки», я маю на увазі живописні думки: думки про рух, ритм об'єм і світло, а не літературну ідею» [34].

Митці сюрреалізму «Автоматисти» такі, як П.-Е. Бордуа, М. Барбо, П. Говро, Ж.П. Муссо, К. Говро, Р. Фотьє виступали в політичних проявах. Беручи до уваги спроби європейської спільноти доєднатися до політичної партії Комуністів, «Автоматисти» зрозуміли, щоб створити нові установи та нові цінності, потрібно на звичайних людях використати метод вільного письма та звільнення розуму, щоб свідоме межувало з несвідомими, так би населення стало піддатливим до нових глобальних змін. На цій основі Канадські сюрреалісти створили найвідоміший маніфест «Відмова від глобального», що було презентовано в 1948 році. В основі покладено велику кількість антирелігійних католицьких упереджень, на заміну яких пропонувалося практики звільнення розуму та відкритості до скритих глобальних думок. Невдовзі після офіційного оприлюднення маніфесту, мистецький рух зазнав поразки в політичній діяльності та розвалився. Хоч і на

той час це стало поразкою, але пізніше дав поштовх іншим мистецьким групам добитися вільності канадському Квебеку від влади Католицької церкви.

Дослідивши складний історичний шлях сюрреалізму та повернувшись до першочергових витоків мистецького руху, як прояву сюрреалізму в мистецтві, можемо визначити основні характерні якості. А саме: сновидіння; марення; фантастичні образи; містичні видіння; психічні відхилення; використання міфологічних, літературних образів, що викликають тривожність, розгубленість, занепокоєння; ігнорування часових проміжків; дослідження імпровізації та вільності імпульсів підсвідомості.

Сюрреалізм дав широкі можливості для розвитку та впровадження психології в мистецтві. Тісний зв'язок між психоаналізом та сюрреалізмом в теоретичному впливі розкриває творчу частину через велику кількість наукових статей та дослідження. Наприклад: стаття Ж. Лакан «Психологія сюрреалізму: Психоаналітичні аспекти» (1936 рік), стаття З. Фрейд «Історія психоаналітичного руху» (1914 рік), дослідження З. Фрейд з В.В. Михалевич «Символи як зв'язуюча ланка між психоаналізом та творчістю представників сюрреалізму» (2013)

Австрійський психолог З. Фрейд досліджував методи вільних асоціацій та психологію людської підсвідомості. Драматургія творців часто ґрунтувалася на його методах і у висновках відображалася, що всі сфери психічного та психологічного життя людини є надбудовою над сферою підсвідомості. Митці відображували жахливі сновидіння, перетворення та набуття тваринних інстинктів, галюцинацій, розкриття таємних сторін людської психіки.

Яскравим прикладом сюрреалістичного мистецтва в живописі став відомий іспанський художник Сальвадор Далі, який творив та перебував у постійному сюрреалізмі. У своїх роботах він дуже яскраво демонстрував глибокі та дуже суперечливі теми, що явно розкривали суть сюрреалізму, а саме: свідомість та несвідомість; релігію та міфологію; еротичність; науковість та модернізацію; не стабільність часу. Його роботи були на грані між

реальністю та свідомістю з використання емоційних факторів людини, що приводило людей в захоплюючий шок. Тільки Сальвадор зміг тонко та чітко показати хаос автоматичності з виверженням підсвідомості. Найпопулярніші картини Сальвадора Далі: «Постійність пам'яті»(1931); «Перші дні весни» (1929); «Метаморфози Нарциса» (1937); «Обличчя війни» (1940); «Галюциногенний Тореадор» (1958-1959). (Додаток1)

Сюрреалізм дуже добре прижився та набув шаленого розвитку в театральному мистецтві. Французький театральний критик, драматург Антонен Арто (Antonin Artaud) в 1930-1940 роках створив «Театр Жорсткості», де руйнував класичний театр. Головна суть його театру формувалася на тому, що глядач «подорожував» у світ підсвідомості. У своїх виставах хотів продемонструвати прихований внутрішній світ через дії, які відображають сні, ілюзії, варварство, насильство, еротичні думки та втрачений сенс життя. В одній зі своїх вистав А.Арто продемонстрував як люди перетворюються на носорогів. Цим він хотів донести до глядача ідею служіння громаді, руйнування власних інтересів та перетворення на тупоголове стадо. Послідовниками Арто були такі творці: А.Адамов, С.Беккет, Е.Іонеско та інші.

Сюрреалістичні мотиви використовував німецький драматург та режисер Бертольд Брехт (Bertolt Brecht), який в 1920 році створив «Епічний театр» в Берліні та дав поштовх для розвитку театру Європи та усього світу. Найвідоміші його твори: «Тригрошова опера» (1928); «Мамаша Кураж та її діти» (1939); «Добра людина з Сичуані» (1943). Найвражаюча п'єса стала «Мамаша Кураж та її діти», де Б. Брехт відобразив усі жахи війни та її наслідки та засудження войовничих намірів та суспільства. Б. Брехт дав великий глибокий вплив на розвиток та формування сучасного театру.

В музичному мистецтві визначними композиторами були: Артур Онегер (Arthur Honegger) (Франція), Пауль Гіндеміт (Paul Hindemith) (Німеччина), Курт Валь (Kurt Julian Weill) (Німеччина), Ферруччо Бузоні (Ferruccio Busoni) (Італія), Джан Франческо Маліп'єро (Gian Francesco Malipiero) (Італія). Французький композитор А. Онегер творив в 1920-ї роках XX століття та в

співпраці з іншими композиторами привносив «новаторські» мотиви та рішення в музику. Через нову сучасну музику хотів продемонструвати всі аспекти життя індустріального ритму великого міста.

В хореографічному мистецтві найвідомішою та найпершою представницею сюрреалістичного мистецького руху була Франсуаза Салліван (Francoise Sullivan), що тісно співпрацювала з «Автоматистами». Познайомившись з П.-Е. Бордуа розпочала досліджувати сюрреалізм через живопис та додаючи життєвих рухів тіла. Згодом Салліван покинула «Автоматистів» та переїхала в Нью-Йорк де зустрілася з Францискою Боас (Franziska Boas), яка на своїх лабораторіях використовувала імпровізацію, як імпульсивність. 3 квітня 1948 року була представлена перша та знакова вистава під назвою «Дуальність», в якій Ф. Салліван з Жанною Рено (Jeanne Renaud) втілювали ідею автоматизму через танцювальний рух. Досліджуючи методи автоматизму через танцювальний рух, як «спонтанне вираження людських емоцій», Ф. Салліван написала дослідницьку працю під назвою «Танець і надія» («Le danse et L'espoir»). Продовжуючи дослідницькі роботи, набула багато знайомств з європейськими мистецькими угрупованнями та набула великого досвіду, який потім використовувала у своїх практиках. Давала свої знання в університеті Конкорді в Монреалі [26].

Підсумовуючи, можемо зазначити що, мистецтво сюрреалізму - це дослідження методу пізнання внутрішнього світу людини, її скритих можливостей підсвідомості та відображення найсильніших емоціональних та психологічних станів. Характерними рисами сюрреалізму виступають такі поняття як: автоматичне письмо, ірраціональність, символіка, оптичні ілюзії та парадоксальність. Митці в своїх творчих роботах ці особливості сюрреалізму використовували так: автоматичне письмо використовували для того, щоб виразити свої думки та символи без цензури розуму та мистецьких обмежень; ірраціональність – як відмову від раціональних пояснень, більше фокусуючись на проявленні власних емоцій та інтуїтивних властивостях; символи – для приховування понять або ситуацій, що відсилають до глибинних шарів

людської психіки. Символи надавали великого асоціативного ряду, з яким глядач розбирався самостійно та вбачав свою правдивість. Оптичні ілюзії використовувалися для створення візуального ефекту, що викликали великий дисонанс у людей та кожен міг бачити більше явне для себе. Парадоксальність використовували для поєднання незвичних образів та буденних ситуацій, що надавало більшого ефекту привабливості, як наприклад в картинах С. Далі зображення звичайного механічного годинника, який розтікся як плавлений сир на палаючому сонці.

Сюрреалізм завжди був бунтарським стилем, в якому руйнувалися традиційні форми та поняття про реалізм та мистецтво загалом, наражався на конфліктні дискусії, суперечки та неприйняття критиками.

1.2. Сюрреалізм в українському мистецтві

Сюрреалізм в Україні мав складну історію розвитку. Українські митці, слідуючи європейським тенденціям, почали працювати в цьому напрямі в 1920–1930-х роках. Проте політичні та історичні фактори завадили формуванню сюрреалізму як повноцінної мистецької течії.

Перша половина XX століття в Україні була позначена масштабними історичними подіями: двома світовими війнами, революціями, політичними репресіями, голодоморами, змінами влади та боротьбою за незалежність, що ускладнювало розвиток культури й мистецтва.

Після Першої світової війни Україна була поділена між Польщею, Радянським Союзом, Румунією та Чехословаччиною, причому більшість території входила до складу СРСР. У 1920-х роках більшовики ініціювали політику «українізації», спрямовану на навчання української мови та розвиток національної культури. Було створено українські школи, університети, театри, академії мистецтв, музеї та наукові установи, що сприяло швидкому підйому освіти, науки, літератури й мистецтва.

Однак «українізація» зупинилася через загрозу, яку більшовики відчували з боку українських націоналістів. Радянська влада перейшла до тоталітарного режиму, запровадивши репресії проти діячів української культури. Основою режиму стали монополізація влади, ліквідація опозиційних партій, індустріалізація, колективізація та розкуркулення [8].

Для українських митців настала трагічна доба «Розстріляного відродження» — покоління 1920–1930-х років, яке створило високохудожні твори в літературі, музиці, живописі, скульптурі та театрі, але було знищене репресіями тоталітарного режиму.

Репресії відбувалися у три хвилі: 1929–1931 роки — примусова депортація митців; 1932–1934 роки — організація штучного голоду; 1936–1938 роки — «Великий терор», коли діячів культури масово ув'язнювали та страчували.[6]

Українські митці та їхні організації, які постраждали від тоталітарного режиму, включали: літераторів: неокласиків (М. Зеров, М. Рильський, П. Филипович, М. Драй-Хмара), учасників «Плугу» (А. Головка, С. Пилипенко, О. Копиленко), «Гарту» (В. Сосюра, М. Хвильовий, П. Тичина) та ВАПЛІТЕ (М. Куліш, М. Бажан, Ю. Смолич, О. Досвітній); театральних діячів: Л. Курбаса («Молодий театр», «Березіль») та його акторів (М. Крушельницький, П. Саксаганський, А. Бучма); кінематографістів: Одеська кінофабрика (1922), Київська кіностудія (1933), фільми О. Довженка («Земля», «Арсенал», «Звенигора») та інших режисерів; живописців: М. Бойчук, І. Падалка, О. Павленко, В. Седляр; науковців: М. Грушевський, Л. Писаржевський, О. Богомолець, Є. Патон, Д. Яворницький, А. Кримський, Л. Ландау.

Інтелігенція «Розстріляного відродження» залишила по собі потужний творчий спадок, що демонструє силу українського духу.

3 листопада 1937 року за рішенням трійки НКВС у концтаборах, де утримували українських націоналістів, було наказано здійснити масові розстріли. Внаслідок цього за один день стратили понад 100 осіб [13].

Історична ситуація в Галичині під польською владою була відносно сприятливою для українських митців, хоча діяли обмеження. Польський уряд офіційно підтримував культуру національних меншин, але на практиці впроваджував політику, яка утверджувала польську мову як державну, закривала українські школи, хоча приватне використання української мови не заборонялося.

Політичний тиск спричиняв кризу самоідентичності, моральну перевтому та зниження національної свідомості. Українські митці, окрім боротьби з репресіями, виконували важливу місію зі збереження та розвитку національної культури [6].

Розвиток сюрреалізму в УРСР гальмували історичні фактори та домінування модерністських течій, таких як футуризм, конструктивізм, кубізм і консерватизм, які більше відповідали тоталітарній ідеології. Сюрреалізм

проявлявся через підсвідомість, автоматичне письмо, оптичні ілюзії, ірраціональність, символізм і зображення сновидінь. Український сучасний мистецтвознавець, художник та письменник Анатолій Горовий зазначив в одній із онлайн-лекцій про «Український сюрреалізм», що: «Українські сюрреалісти не використовували основу автоматичного письма та сновидінь, а зверталися до філософського судження, як один із методів образотворчості. Філософські судження давали митцям сказати набагато більше» [16, хв.04:40-05:14].

Першими українськими митцями в стилі сюрреалізму вважають представників української делегації в Парижі, зокрема Олександра Архипенка, Олексу Грищенка, Мішеля Андрієнка-Нечитайла, Василя Хмелюка та інших. Вони, під впливом європейського сюрреалізму, розвивали свої здібності та створювали українську спадщину.

Мішель (Михайло) Андрієнко-Нечитайло, народжений 1894 року в місті Херсон, яскраво розкрив сюрреалізм у своїй творчості. У дитинстві він брав участь у виставках «Товариства любителів мистецтва». Навчаючись у Санкт-Петербурзі на юридичному факультеті, відвідував школу мистецтв, де його наставниками були М. Реріх та І. Білібін. Його ранні роботи, представлені на виставках 1914-1916 років, поєднували елегантність і стиль авангардного кубізму.

У студентські роки Андрієнко створював ілюстрації для журналів та театральні декорації. Після переїзду до Європи (1920-1923 роки) він працював над декораціями для театру та балету, зокрема в чеському «Національному театрі», «Німецькій опері» й балеті «Мільйони Арлекіна». Його роботи вирізнялися чіткістю, лаконічністю та яскравістю, що підкреслювали театральний задум [2].

З 1923 року Михайло Андрієнко-Нечитайло жив у Парижі, де його живопис еволюціонував від кубізму до сюрреалізму. У своїх картинах він поєднував реальність паризького життя з фантастичними образами, створюючи унікальні світи. Використовував різноманітні символи: уламки,

музичні інструменти, елементи міського пейзажу. Серед найвідоміших робіт у сюрреалістичному стилі – "Ярмарковий намет", "Купальниця", "Натюрморт" та "Сільська дівчина". (ДОДАТОК 2)

Сюрреалізм Андрієнко-Нечитайло знайшов відображення не лише в живописі, а й у літературі. Його оповідання, повні гумору та філософських роздумів, занурюють читача у світ абсурду і фантазії. Париж, ставши музою художника, ожив на сторінках його творів, таких як "Салон мадам Т." та "Миші".

Творчість Мішеля Андрієнко-Нечитайло дуже різнобарвна та насичена зухвалими мистецькими рішеннями. Він пройшов великий проміжок буття та становлення як митця в різних течіях та видах мистецтва. Його творчі рішення були закарбовані як в українській спадщині так і у французькій культурі [19].

Знаковий внесок до спадщини українського сюрреалізму внесли творчі митці, які перебували на території Галичини в складі Польщі. Це було мистецьке об'єднання «Артес» («Artets»), що діяли в 1929 – 1935-х роках, до складу якого входили: Є. Яніш, Л. Лілле, Р. Сельський, М. Висоцький, А. Кшивоблоцький, М. Райх-Сельська, С. Вайцеховський та багато інші. Мистецьке об'єднання «Artets» увібрали в собі творчість сучасних напрямків мистецтва - сюрреалізм, кубізм, конструктивізм, символізм, абстракціонізм та багато інших сучасних течій. Також були представники різних видів мистецтва - живопис, література, скульптура, архітектура, фотомистецтво, культурні критики та інші.

Основною ідеєю створення такого об'єднання були свідомі пошуки нових шляхів у сучасному мистецтві. Як зазначено в перекладі книги Богдана Пінчевського «Творче об'єднання художників «Артес»: 1929-1935» (П. Лукашевич) що, «...програма творчого об'єднання відстоювала автономність засобів виразності в обумовлених мистецьких сферах, а також зв'язок поміж ними, який полягав у понятті «сучасності»...» [7.с.26].

Мистецьке об'єднання «Артес» особливе тим, що організовувало творчі виставки у Львові, Тернополі, Станіславові (нині Івано-Франківськ), Варшаві,

Вроцлаві, Кракові, Лодзі та в інших містах, де кожен митець групи міг продемонструвати свою творчість та обговорити шляхи сучасного мистецтва з іншими однодумцями. Мистецьке об'єднання було на всіх перших сторінках журналів та газет, багато культурних критиків та журналістів писали свої думки про їхню творчість. Так за роки свого існування «Артес» провели 13 виставок, де представляли більше 1000 творчих робіт. Перша виставка відбулася 5 січня 1930 року в залах Товариства прихильників образотворчого мистецтва[7.с.24-28].

Сюрреалізм в мистецькому об'єднанні проявлявся досить свідомо. Митці використовували з повним розумінням того, що хочуть донести до публіки, бо багато хто із представників творили в інших напрямках як кубізм, футуризм, консерватизм, абстрактне мистецтво. Для мистецького об'єднання – сюрреалізм був одним із запасних варіантів, щоб перезавантажитися в мистецькій діяльності та щоб знайти нове. Як згадує Є. Яніш: «... сюрреалізм в якості напрямку, що не має власної «стилістичної уніформи», але натомість акцентує, ще більше, ніж кубізм, абсолютну свободу і навіть парадоксальність у мистецтві: «розширює зовнішній реалізм, приєднуючи до нього факти, котрі досі залишились у підсвідомості, які виражають те друге життя, що існує в нас самих і не завжди іде паралельно з виявом зовнішнього світу....» [7.с.46].

Представники сюрреалізму в мистецькому об'єднанні це: Є. Яніш, М. Висоцький, Р. Сельський, Л. Лілле, О. Ганна, О. Рімер, Т. Войцеховський. Основуючись на перекладі книзі «Творче об'єднання художників «Артес»: 1929-1935» (П. Лукашевич) можемо провести аналіз проявлення сюрреалізму в творчості даних митців.

Є. Яніш створював сюрреалістичні роботи, відрізняючись від інших митців відмовою від живописної майстерності. Його полотна, поєднуючи різні плани та контрастні кольори, виражали складні ідеї. Однак художнику було важко знайти адекватну форму для їх передачі.

Найбільш активним періодом для сюрреалістів став "Весняний салон" 1930 року, де виставлялися роботи М. Влодарського, О. Ганни, О. Рімера та Л. Ліллє.

У творчих роботах М. Влодарського: «Лірична композиція», «Романтична композиція», «Коралова шкала», «Фігури в пейзажі», «Предмети», «Серед каміння», «Сюрреалістичний малюнок», «Сон», «Вулкан» (Додаток 3), відображаються: предмети, що знаходяться у просторі; комок сплутаного волосся; на фоні пустельних краєвидів зображуються будинки або людські постаті, що випромінюють атмосферу снів та примарень; застосування меланхолічного настрою; зображення в стилі «портретів» або «натюрмортів» різні життєві предмети та їх форми, наприклад: гілки, каміння, кістки, внутрішні органи, що потім у фінальному зображенні залишається нагадування на той чи інший предмет та багато інших стилістичних ознак [7.с.46-50].

Творчість Л. Ліллє відзначалася експериментами з поєднанням вегетативних і абстрактних форм. У роботах "Листок у музиці" та "Той, хто малює" митець створював несподівані образи, поєднуючи випадковість і вигадку.

Художні твори О. Гана зображуються з гумором та гротеском, в яких часто використовуються риси обличчя в підвішеному стані в просторі. «Як зазначає Отто Гана: «Композиція нічого не важить – йдеться радше про нотатки, котрі докладно описують душевний стан» [7.с.56].

Роман Сельський – український живописець, що використовував на початку своїх творчих роботах неокласичні тенденції, синтез гармонії та розладів психіки. Художня праця «Інтер'єри» Р. Селького (Додаток 4), що була презентована в 1932 році, як найкраще описує тенденції сюрреалізму – порожні кімнати з відкритими дверима, де зображуються заглиблені тіні, що розмовляли мовою світла та тиші, одночасно з цим використання обрізаної руки з відкритою книгою.

Тадеуш Войцеховський у своїй творчості часто звертався до метафізичних тем. У роботі "Автопортрет" (1931) він за допомогою символічних образів і темних кольорів досліджував питання ідентичності художника, його місця у світі та ролі мистецтва [7.с.60-65].

Українські сюрреалісти з групи "Артес" створювали роботи, натхненні французькими майстрами, але їхній стиль був менш радикальним. Вони використовували деякі сюрреалістичні техніки, але не в такій мірі, як їхні французькі колеги. Багато їхніх творів було знищено під час війни. Деякі роботи можемо знайти в музеях Франції або в приватних колекціях.

Анатолій Дністровський у відео-лекції про український сюрреалізм процитував думку сучасної критиканки Анни Костирко: «....Артесівці вони не зовсім націоналісти, вони не зовсім авангардисти, не зовсім сюрреалісти, не зовсім оригінальні, не зовсім провінційні, та ще й трохи «ліві». Проте саме ця недоокремленість є змогою говорити сьогодні про їхні твори з щирим захопленням, з щирим зацікавленням, без обтяження, обережно використовуючи пропоновані ключі для інтерпретацій» [4, хв.09:56 – 10:30].

Львів в 1930 роки став центром українського сюрреалізму. Однак, розвиток цього напрямку перервала Друга світова війна.

У Харкові сюрреалізм був практично відсутнім через репресії радянської влади, яка вважала цей напрямок дегенеративним. Більшовицька влада стверджувала що, сюрреалізм – дегенеративний, наповнений гниттям людини, деградаційний, що призводило до розпаду буржуазного суспільства [4].

Після Другої світової у Радянській Україні відбувся розквіт різних мистецьких напрямів, включаючи сюрреалізм. У 1960-1980-х роках виникла Київська школа поезії. Основними принципами роботи Київської школи поетів є відродження фундаменту української міфологічної свідомості; використання філософії та психології українських та європейських зразків для створення нових образів в поезії; використання лексичних першоджерел для покращення відтінкових моментів в поетичних творах; приділення великої уваги до образів природи, людини, всесвіту; намагання творити в органічному ключі; заклик

читачів до духовного наповнення; досягнення поєднання в єдине ціле мовлення та ситуації, про яку йде мова.

Поети цієї школи, серед яких В. Голобородько, М. Воробйов та С. Вишенський, експериментували з формою та змістом, відроджуючи українську міфологію і вносячи елементи сюрреалізму в українську поезію.

Творчість Василя Голобородька була пронизана сюрреалізмом. Критики охарактеризували його як поетом метафоричного способу письма. Він використовував метафори, епітети, символи, порівняння, контрасти, антитези, оксиморон для відображення певних психічних процесів, аналогій буденних форм та більш точно виразити сюрреалістичну ситуацію [11].

Голобородько у своїх сюрреалістичних віршах досліджує українську підсвідомість та мінливість життя. У поемах "Катерина" та "Криваві солов'ї" він використовує автоматичне письмо, створюючи нечіткі образи та ускладнюючи інтерпретацію. У "Товщині ґрунту" поет описує подорож у власну підсвідомість, а в інших віршах досліджує сні та розщеплення особистості.

Всі твори вище зазначені були видані в книзі «Ми йдемо», що увібрало найкращі твори Голобородька в період його творчості 1960-1970-х років. В основі сюрреалістичного проявлення В. Голобородько використовує глибинні ідеї української психіки [11].

Видатним представником українського сюрреалізму був Микола Воробйов, який використовував у своїй творчості техніки сюрреалізму, такі як автоматичне письмо та трансформація звичних образів. Його вірші відзначалися яскравими кольоровими палітрами та незвичайними поєднаннями образів, створюючи враження сюрреалістичного сну.

Одні з перших збірок віршів М. Воробйова «Букініст» (1965 рік), «Без кори» (1967 рік), де можемо знайти велику кількість творів в сюрреалістичному характері, а саме: відображення кольорових пейзажів – «Сховався у жоржинах вечора», «Дерева»; зображення реальності в різних рухомих полотнах – «В селі», «Голубе сяйво дороги», «На дотик», «Короткий

день», «Пісок і пісок». Також сюрреалістичні твори були надруковані в наступних збірках: «Пригадай на дорогу мені», «Прогулянка одинцем», «Верховний голос», «Човен» та «Слуга півонії» [11].

У поезії Миколи Воробйова переважають сюрреалістичні образи, що поєднують реальність і фантазію. Він часто використовує мотив сновидіння, а також експериментує з формою вірша, застосовуючи мінімалістичну пунктуацію та нестандартну синтаксичну конструкцію.

У своїй творчості М. Воробйов широко використовував риторичні питання як засіб утвердження ідей через емоційно насичені переживання. Характерними є тире, трикрапки й односкладові речення, що формують герметичну стилістику, поєднану з ознаками сюрреалізму. У 1990-х роках його стиль тяжіє до надреалізму, що вирізняється мінімалізмом пунктуації, зокрема відсутністю ком, початком речень із малої літери, а також частим використанням двокрапки та трикрапки.

Аналіз творчості українських митців ХХ століття, пов'язаних із сюрреалізмом, засвідчує міжнародне визнання їхніх робіт, збережених у приватних колекціях Європи. Українські сюрреалісти, глибоко обізнані в культурних течіях, сприяли розвитку сучасного мистецтва в Україні, відстоюючи свободу творчості. Вони використовували характерні прийоми сюрреалізму: автоматичне письмо, химерні образи, ірраціональність, оптичні ілюзії, метафоричне відображення психологічних розладів і марення.

Хоч сюрреалізм не набув значної популярності в Україні, він став основою для формування таких напрямів, як поп-арт, імпресіонізм, магічний реалізм і новітній авангард.

1.3. Сюрреалізм в сучасному житті українців

Сучасний українець – це людина з багатогранною історією та неймовірною культурною спадщиною. Людина, яка кохає свою країну, відкрита до розвитку, нових тенденцій, в якій життєве кредо закладене з дитинства бути вільною, працьовитою та вшановувати родинні традиції. Це життєве кредо проявляється і у творах мистецтва.

Українські митці, що попри різні політичні події та загрози в країні, продовжують творити та прославляти Україну на світовому культурному рівні. Творці, які створюють свої твори мистецтва у сюрреалістичному стилі: Емма Андієвська, Олег Шуляк, Олег Оприско, Олександр Гнатенко та багато інших.

Так, Емма Андієвська – українська художниця, поетеса, письменниця, представниця індивідуального сюрреалістичного напрямку, якій на даний час виповнилося 93 роки. Її творчі підходи унікальні. Вивчаючи її творчий та життєвий шлях, можемо запевнити, що вона дуже важливий приклад в сучасному житті кожного українця. Е. Андієвська народилася в Донецьку. Ще в дитячому віці переїхала до Києва, де на її очах вбили батька. Початок Другої світової війни - трагічний час для Е. Андієвської та її матері. Вони втікали в більш безпечну країну, подалі від війни, змінюючи ім'я та прізвище, щоб залишитися живими. Її життєвий шлях був дуже складний, як і кожного українця з початку 2022 року.

Не дивлячись на всі жахи, що пережила Е. Андієвська, в її творчості немає жодного натяку на війну, репресії, вбивства. В своїх картинах вона використовує яскраві кольори, вихід підсвідомості в реальність, основні елементи абсурду та сюрреалізму, гротескні та химерні образи, мотиви України. Для реалізації картин спочатку уявляла, а потім швидко відтворювала на папері акрилом, або кавовою гущею. Також любила наносити фарбу декількома шарами, що створювало стереоскопічний ефект. Як зазначає Е. Андієвська в інтерв'ю для Суспільне Культура: «Для мене малювання - як певний спосіб медитації» [17].

В колекції Е. Андіївської знаходиться бiльше 17 тисяч картин, якi створенi протягом усього її життя. Наприклад: «Поцiлунок», «Горнятко кави», «Сiм'я», «Прогулянка», «Спiльнота», «Пара», «Та, що садить квіти», «Снiданок», «Пара на тлі міста», «Хлiб», «Двоє з додатками» та багато iнших (Додаток 4). Перша виставка Е. Андіївської вiдбулася в 1956 році в Мюнхені. В Україні вперше було продемонстровано в 1992 році.

Хоча Е. Андіївська все життя жила за кордоном та свої лiтературні твори писала виключно українською мовою. Характерними рисами у поезії Андіївською є використання персоналізація предметів, що надавало людських рис, написання замість дієслів – лаконічні тире, що дозволяло читачу домислити дію. Також в поетичний світ вона привнесла вiдхилення вiд класичних форм створення сонетів та залишила тільки 14-ти рядковий каркас. Однією з особливiстю було використання консонантної рими, що базувалася на приголосних звуках, дуже майстерно використовувала писемний прийом з архаїзмами. Так лаконічно поєднувати розмовну лексику з науковою або бiологічними термінами могла тільки Е. Андіївська. Звичайно, сюрреалістичні пiдходи не обійшлися і без використання пiдсвідомості та чудернацьких образів та символів пiд час створення оповiдань, проз та романів. Декілька прикладів лiтературних збiрок Е. Андіївської: «Подорож» (1955рік), «Джалапiта» (1962 рік), «Тигри» (1962 рік), «Проблема голови» (2000 рік), «Казки Емми Андіївської» (2000рік), роман «Геростати» (1950 - 1952 рік, виданий у 1970 році). Твори «Роман про добру людину» (1964 - 1968 роки) та «Роман про людське призначення» (1970 - 1980 роки) були написані про українців, що опинилися в еміграції через світові події.

Особливий стиль творчості Е. Андіївської вражає та захоплює велику масу мистецтвознавців. Її внесок в українську культурну спадщину залишиться навіки. Деякі лiтературні твори вже включені до шкільної програми України 5-го класу. Творчі картини Е. Андіївської зберігаються не тільки в Україні, а й у музеях та приватних колекціях Нiмеччини, США, Чехії та iнших країн. Її унікальну творчість знає увесь світ.

Сучасник України, який відомий використанням у своїх творах сюрреалістичного прийому, як оптична ілюзія - є Заслужений художник України – Олег Шупляк. Вся його творчість відображається через оптичну ілюзію. Знаковий український художник, що творить у різноманітних жанрах образотворчого мистецтва: постмодернізм, абстракціонізм, сюрреалізм, реалізм, цифрова графіка, член Національної спілки художників України з 2000 року.

Найвідоміша серія робіт під назвою «Дивовзори», де кожна картина відображена з подвійним змістом. Роботу над циклом картин О. Шупляк розпочав в 1991 році і продовжує доповнювати новими картинами і в теперішній час. До серії увійшли такі картини: «Богдан Лепкий (Різдво)» (1992 рік), «Кобзар (портер Т. Шевченко)» (1992 рік), «Дарвін (Наука і релігія)» (2009 рік), «Мені було тринадцять» (2009 рік), «Той, хто перемагає.(Відчуття війни)» (2011 рік), «Політ Вакули» (2011 рік), «Подвійний портрет Ван Гога» (2011 рік), «Наша думка, наша пісня...» (2011 рік), «Ньютон у саді ідей» (2012 рік), «Вінеція» (2014 рік), «Великий пісочний годинник» (2015 рік), «Як великоднє яйце, село» (2016 рік), «Дівчинка з села» (2023 рік) та багато інших (Додаток 5). Музей наукового центру Онтаріо в Канаді придбав декілька робіт з цієї серії для постійного відображення.[9]

Художник О. Шупляк працює в різних техніках та використовує різні матеріали для створення картин: акрил, олівці, олію, пастель та багато іншого. Як зазначає О. Шупляк в одному інтерв'ю для УкрінФорм, що у його творчості була велика перерва, де він нічого не створював. Повернутися до створення картин спонукала війна ,що розв'язала росія проти України. «Коли ворожа пропаганда намагається всіма способами принизити все українське, найкраща протитрута – озирнутися у глибину віків і звернутися до наших першоджерел» [20].

Митець став використовувати свій талант в якості зброї. в інтерв'ю для УкрінФорм О. Шупляк розповідає, що: «До 2014 року моя творчість була мирна і аполітична. Про це свідчать назви серій картин: «Український космос»,

«Рідна земля», «Польоти над полями». Наразі працюю в жанрі політичної карикатури та сатири, що відображені в серії «Андрофаги в Україні».[20]

Олег Шупляк в своїх вимовах закликає кожного українського митця ставати на захист своєї країни, використовуючи свої вміння та методи. Для художника теж потребувалося багато часу для точного визначення свого життєвого кредо. «Я для себе визначив давно: у мистецтва мають бути національні корені. Цим ми цікаві світові, як і нам цікаві мистецькі традиції інших народів.» - слова Олега Шупляка в інтерв'ю для УкрінФорм. [20] Роботи майстра О. Шупляка останніх років підтверджують його обрану соціальну позицію. Низка творчих робіт: «Очі війни» (2023 рік), «Поборемо! 09.03.2022» (2022 рік), «Війна» (2022 рік), «Зло має померти! 05.04.2022» (2022 рік), «Ізюм. Вбивство життів» (2022 рік) (Додаток 6). Картина «Де ти?» (2023 рік) – створена в знак вшанування пам'яті загиблим дітям та дорослим, внаслідок російської атаки на Маріупольський драматичний театр, який став притулком для людей. О. Шупляк дуже доречно використовує в назві роботи «відсилання» на надпис російською мовою, що був на площі біля театру «ДЕТИ» - «ДІТИ». І ця гра слів у запитанні «Де ти?» сприймається глядачем, як крик душі: «Де ти, світ? Де твоя допомога?» [20].

Як живий символ України, щастя, добробуту, любові до батьків, О. Шуляк часто використовує образ Лелеки. Кожного року 19 березня створює картини із зображення лелек. Також створений образ Лелеки був доданий на монету «Україна 2021» в номіналі 5 гривень, що була присвячена 30-річчю Незалежності України та стала чемпіоном у номінації «Монета року 2023».

На теперішній час картини художника можемо переглянути в музеях України, Канади, Парижа, Іспанії, Англії. Український сучасник своєю творчістю збагачує українську культурну спадщину, прославляє Україну на міжнародному рівні, відтворює події та життя українців.

Створення мистецьких творів під час тяжких подій для України, відбуваються не тільки в живописі, літературі чи в музиці, а й створюються хореографічні твори з розкриттям внутрішніх емоцій сучасного українця.

В сучасному хореографічному мистецтві України відбувається великий розвиток: проявлення та створення мистецько-тілесних рухових практик, що дають зануритися в своє внутрішнє; через тілесні рухи відтворити своє підсвідоме. Одним із представником хореографічного мистецтва, що використовує ознаки сюрреалістичного мистецтва є Фізичний театр «Glubshe.Company», заснований в 2021 році Валерією Хижняк в місті Дніпро, Україна. Фізичний театр об'єднав в собі перформерів, митців, танцівників та акторів, які розмовляють з глядачем через тіло. «Мета «Glubshe.Company» полягає у популяризації мистецтва та його цілісності. Розширення свідомості людей, відкриття шляху до їх глибинних емоційних переживань. Знайомство з новими відчуттями через тісний взаємодію перформера та глядача» [22]. Творчі роботи «Glubshe.Company» несуть маніфест, який насичений прихованими деталями та неявним підтекстом. Це більше ніж візуальне спостереження [21].

Танцювальний перформанс під назвою «SPAZM», (прем'єра 23 лютого 2023 року), відображає сучасне життя кожного українця та використовує прийоми сюрреалізму: імпровізацію з відкриттям емоційних шкатулок та поринання в підсвідомість. «SPAZM» - що настиг кожного. «SPAZM» - дія, яка передбачає результат хронологічних подій, обумовлених емоційною хиткістю, впродовж одного року [21].

Фізичний театр «Glubshe. Company» дуже колоритний, в їх роботах прослідковується дослідження людських внутрішніх відчуттів, емоційного стану, причино-наслідкового взаємозв'язку. Попереду ще багато творчих робіт, які із великим задоволенням глядач приймає.

Кожен українець наразі постійно виборює право називатися «українцем» та відстоює власну незалежність, кордони країни в жорстокій війні проти росії. Сучасний українець живе в період надто швидких соціальних, політичних та економічних змін, стрімкого розвитку технологій, науки і головне – кардинальне переосмислення загальнолюдських цінностей. Українець кожен

день стикається з умовами загрози власного життя, що спричинені війною на власній землі.

Як ми зазначали вище, що сюрреалізм є зараз не тільки в українському мистецтві, але і в звичайному житті українця. Не дивлячись в якому куточку України проживаєш. Кожен день українця є повноцінний «сюр». Історії, які розповідають військові, волонтери, що перебувають в бойових зонах, не можуть спокійно вкластися в голову здорової людини, але дійсність дуже жорстока.

В теперішній час волонтери, ризикуючи своїм життям, їздять в різні прифронтові міста та села України, надають допомогу цивільним та військовим, що перебувають там. Наприклад, історія «Волонтерського проєкту «ХАЩІ», дозволяє поглянути на Україну по іншому. Він показує маловідомі сторінки локальної героїчної, а також ганебної історії, найглухіші куточки України, мертві та вмираючи села, забутих знедолених та самотніх жителів цих сіл та містечок з їх долями, бідами, радощами.» [3].

В одному із постів в соціальній мережі інстаграм (Instagram), опублікований в січні 2023 року, волонтери «ХАЩІ» поділилися історією перебування місті Бахмут Донецької області. «Якась паралельна реальність та сюрреалізм. Так можна описати те, що відбувається на сьогодні в Бахмуті, але на жаль це, що не є сама справжня реальність нашого сьогодення. Безперервні вибухи та стрільба, рандомні прильоти у будь-яку точку міста, практично жодної цілої споруди, сотні мертвих та блукаючих тварин на вулицях. Смерть просто витає в повітрі цього міста, але саме фантастичне – що її (смерть) вже практично ніхто не боїться, ні військові, не ті вісім з чимось тисяч місцевих, що залишилися серед руїн міста та живуть по підвалах, ні волонтери – завдяки яким виживають місцеві. Більшість з тих, хто зараз у Бахмуті, весь час жартує та навіть посміхається, адже по іншому тут просто не можна, по іншому тут зійдеш з глузду. В очах наших військових одночасно втома та якась могутня сила поєднана зі спокоєм. Раніше про такі погляди доводилося лише читати у книжках про Холодний Яр та боротьбу УПА. Дивує різноманіття

національностей, котре стали на захист міста та України. Серед волонтерів, медиків та військових ми зустрічали японців, поляків, американців, азербайджанців, норвежців, чехів та багатьох інших. На банальне питання «Чому ви тут?» - вони всі відповідають: «Ми не могли бути осторонь та дивитись, як абсолютне зло нищить Україну та українців.» [12].

Нажаль, таких історій дуже багато, в кожному прифронтовому місті, селі України, залишається проживати невелика кількість людей, що по власних обставинах не можуть покинути свої домівки та переїхати в більш безпечне місце. Люди вже настільки звикли до постійної небезпеки, що для них це стало звичайним сьогоденням. І це абсурдно, але таке життя... Навіть українці, які проживають в інших містах України, що більш безпечні для проживання, стикаються із сюрреалізмом. Кожен день по всій Україні лунають вибухи від ворожих атак, приносячи смерть та руйнування. Вмикається сигнал – повідомлення про небезпеку застосування ворогом балістичної або артилерійської зброї. «Повітряна тривога» може продовжуватися від 1 години до 10 годин та від 2-10 разів за день. Для забезпечення своєї безпеки, більшість українців призупиняють свої робочі справи та переходять в укриття. Дійсно, люди звикають до небезпеки. Частина людей пристосувалися до життєвих умов та продовжувати роботу навіть під час повітряної загрози. Але весь сюр починається в ночі. Коли посеред глибокої ночі приходить сповіщення про «повітряну небезпеку», кожен українець прокидається та вирушає в безпечне місце. Такі ночі бувають дуже виснажливі та сповіщають неприємні новини про ураження в житлові будинки, важливі об'єкти інфраструктура. А вже на наступний ранок, не дивлячись на важкий емоційний та фізичний стан українці їдуть по справах, проводять благодійні мистецькі заходи, зустрічаються в кафе, творять мистецтво та продовжують розвивати нові технології розвитку та прославляти Україну на весь світ і все ж таки посміхаючись один одному.

Українці дуже сильна нація, волелюбна та незламна! І сюрреалістичний буденний світ зміниться на яскравий, мирний, цілісний та розвиваючий світ українця. Кожне проявлення творчості: в хореографії, живописі, літературі,

музиці, дає можливість звільнити внутрішнє напруження в тілі від зовнішніх факторів та сформувати свої власні методи і цінності життя. Дивлячись на теперішнє життя українців з майбутнього, буде сформований висновок, що українці жили в сюрреалістичному світі. А кожний українець, наразі робить висновок, що живе та творить в тій найкращій можливості, що дозволяє ситуація.

Висновок до Розділу I. В розділі під назвою «Сучасне мистецтво через призму сюрреалізму» досліджувала поняття сучасне мистецтво, сюрреалізм, характерні ознаки сюрреалізму, прояв та вплив сюрреалізму на сучасне мистецтво. Розглянула творчість відомих представників сюрреалізму в світі та в Україні. Поглибилась в історичні процеси виявлення сучасного мистецького напрямку та прослідкувала, як сюрреалізм відображається в сучасному житті українців.

Підводячи підсумки, можу зазначити, що сучасне мистецтво це сукупність мистецьких напрямків, які розвиваються з кінця XIX століття і по сьогоднішній день. Сучасне мистецтво відображає сучасну дійсність через призму самого автора, його емоції, досвід, власні цінності та переконання. Сюрреалізм це сучасний мистецький напрямок, який досліджує підсвідомість людського буття через проявлення в мистецьких роботах. Характерними особливостями сюрреалізму виступають: використання фантастичних образів, примарень, сновидінь в реальності та в підсвідомості, дослідження внутрішніх емоцій на зовнішні чинники, застосування автоматичного письма та прийомів імпровізації.

Відомі представники сюрреалістичного напрямку: Сальвадор Далі, Емма Андієвська, Михайло Андрієнко-Нечитайло, Олег Шупляк, Франсиса Саліван, Микола Воробйов, які своїми мистецькими творами збагатили культурні спадщини України та світу.

В результаті проведення дослідження, можу зазначити, що сюрреалізм будучи незвичним напрямом сучасного мистецтва, надав великий поштовх для розвитку новітніх стилів, напрямів та досліджень внутрішніх емоцій людини.

РОЗДІЛ II. ДОСЛІДЖЕННЯ МИСТЕЦЬКИХ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ СЮРРЕАЛІЗМУ В ХОРЕОГРАФІЧНОМУ МИСТЕЦТВІ

2.1. Ознаки сюрреалізму в мистецтві Contemporary

Термін «Contemporary» в перекладі з англійської мови означає «сучасний». Даний термін в мистецтві з'явився після термінів «модерн», «постмодерн», «актуальне мистецтво» та вплинув на формування мистецького проявлення через журнали, театри, архітектуру, художні галереї, спосіб життя та багато інших практик. Як зазначив український дослідник О. Сидор-Гібелінда, ««contemporary art» означає актуальне експериментально-пошукове мистецтво кінця XX – початку XXI ст.» [24].

Головною ознакою сучасного мистецтва є його ідея. Наприклад, через скульптуру «Фонтан» Марсель Дюшан питав у себе та у критиків мистецтва «Що є витвором мистецтва?». В результаті прийшов до висновку: «...мистецтво може бути все що завгодно, якщо так вважає художник...» [36.с.24-26]. «Завдання художника не тому, щоб доставляти естетичне задоволення, а в тому, щоб, трохи відсторонившись від світу, спробувати його осмислити або висловитися про нього за допомогою ідей, єдине призначення яких – бути ідеями» [36.с.26-27]. Тож мистецтво – це ідея, а не предмет [36.с.27].

Мистецтво контемпорарі ґрунтується на думці, що «ідея має бути унікальною, не мати аналогів і порівнянь з минулим, незважаючи на період та час існування» [24]. А отже, творчі винаходи та художні роботи, які були створені в минулому, але мають актуальні сенси та естетично-видовищні ознаки сучасності є актуальними в сьогоденні та сприймаються унікальним та особливим відображенням творців тогочасності. Концепція контемпорарі тісно пов'язана з сюрреалістичним мистецтвом, який сприяв появі нової форми мислення. Ідейний натхненник сучасного мистецтва Ш. Бодлер в статті «Поет сучасного життя» закликав митців «... знаходити вічне в минулому, ловити універсальні сутності у випадковій повсякденності, що змінюється...» [36.с.51].

Вивчаючи тематику сучасного танцю, спостерігаємо тенденцію до повернення першочергових виходів концепцій мистецтва з додаванням новітніх технологій, використовуючи сучасне світобачення, що в результаті створює новітні творчі роботи та дослідження. Погоджуємося з визначенням поняття «contemporary dance» з дослідницею О. Хендрик, що «це позачасовий експериментально-пошуковий напрям хореографічного мистецтва, де винахідливість, оригінальність танцювального виконання, синтез мистецтва і сучасних технологій є неповторним та самобутнім відображенням емоційного стану людини» [24]. «Танець контемпорарі запропонував нову форму мислення, що ґрунтується на засадах філософії концептуалізму, сповідує інтелектуальність мистецтва та цінність ідеї, що перевалює над формою, технікою, засобами вираження» [23].

Концептуальне мистецтво - це мистецький рух сучасного мистецтва, який ґрунтується на вільності мистецької ідеї, а не на складовій відтворення. «Головна мета концептуального мистецтва – є аналітична. Вона полягає в творенні та перетворенні ідей. Творці є авторами значень, аніж вправними ремісниками, а тому саме ідея, а не мистецький об'єкт, є головною в мистецькому досвіді. Звідси й інші поширені назви концептуального мистецтва: «дематеріалізоване мистецтво», «мистецтво ідея», «постмодерне мистецтво». Всі ці назви є відображенням сутності концептуалізму» [14].

В дослідженнях Ю. Соліженко «Ідея як пізнавальна та естетична цінність у творах концептуального мистецтва» визначено 3 типи концептуалізму: арт-рефлексивні ідеї, соціально-політичні ідеї та філософські ідеї [14]. Арт-рефлексивна ідея ґрунтується на використанні митцями незвичних просторів для відображення своїх ідей, наприклад: безлюдних площах, криши покинутих будівель, кулька з гелієм, назвати простір мистецтвом, який не можемо побачити. Соціально-політична ідея ґрунтується на відображенні митцями політичних подій, які потребують великого розголосу та допомоги. Наприклад, як це зробив український художник О. Шупляк та відобразив в своїй картині події російського тероризму на

території України, Маріупольський драматичний театр з надписом «ДІТИ». Філософська ідея ґрунтується на переосмисленні предметів, об'єктів на які споглядаємо, даючи їм іншу характеристику. Наприклад, картина Р. Маґріта «Віроломство образів», в якій зобразив курильну люльку і підписав «Це не люлька». Цим саме наголосив на те що, є зображене, не є самим об'єктом відображення. «Відповідно танець також висував ідейність на перший план, сповідуючи не рухи, а «ідеї рухів», що набувають нового сенсу через зміни організації рухів, поз та ракурсів у просторі й часі» [23].

Contemporary dance найбільш виразно проявився в мистецтві з 1960 років завдяки хореографічним та мистецьким дослідженням європейських та американських хореографів: М. Грем, Т. Браун, М. Каннінгем, Д. Дюпюї, М. Вігман та багато інших. Дослідження даних хореографів ґрунтувалися на таких концепціях: додавання контракшену та релізу, через які проявлялися внутрішні емоції людини; вихід за межі сценічної коробки з використання хореографічних методів; дослідження ідеї, що головне в хореографічному мистецтві процес створення хореографічного твору; через абстрактність руху відображення людської пристрасті та сильних внутрішніх емоцій; застосування синтезу класичного танцю з імпровізаційними-руховими практиками для створення захоплюючої та унікальної видовищності. Танець контемпорарі як і мистецтво на перший план ставить ідею твору більш головнішою, ніж матеріал і реалізацію.

Особливостями контемпорарі танцю стали використання хореографами на сценічному майданчику різноманітних форми від мінімалістичного соло до численних інтерпретацій в хороводному танці, синтез жанрів, руйнування гендерних стереотипів, відтворення хореографії танцівниками у дуетній формі як у тріо формі. Цим хореографи хотіли дослідити та показати глядачу вільність мислення, відсутність технічних обмежень та пошук скритих сенсів.

Основні характеристики contemporary dance - це ясність осмислення рухових можливостей людського тіла, експериментальні пошуки нового, тісний зв'язок руху тіла з простором, часом, вагою, внутрішніми відчуттями та

енергією, дослідження змін динаміки відтворення руху, використання будь-якого простору як сценічний майданчик (ліс, поле квітів, вода, дахи, простір посеред торговельного центру, на проїжджій частині дороги та інше).

Фундаментальні принципи, що допомагають при дослідженні руху людського тіла: сила тяжіння, переміщення, тривалість музичної фрази, ритм, відтворення енергії залежно від ваги, часу, простору, взаємодія танцівника з об'ємом простору, іншим танцівником, різними предметами уявними або наявними, застосування геометричних форм та фігур для виявлення нового.

На думку американської дослідниці Д. ла Пуент-Крамп (La Painte-Crump) такі принципи допомагають виконавцям очистити власний танець від технічної, методичної та суцільної кодифікованої надбудови й занурення у сукупність людського самовираження, логічного та інтуїтивного [37.с.51-56].

Танець контемпорарі у вільному експериментальному дослідженні виражає повний спектр внутрішньо-емоційного стану людини. Виразні засоби контемпорарі через які відображаються емоційні стани є: рухи, пози, жести, контакт з іншою людиною або об'єктом простору, імпровізація з диханням і музичний матеріал. Ці аспекти впливають на якість відображення та глибину дослідження руху через танець, вільний рух, емоційну складову. Контемпорарі надає вільності самовираження ідей, відчуттів, емоцій та внутрішніх станів людини.

Підводячи підсумки, можемо зазначити, що сучасне мистецтво дає великий простір для проявлення ідей, в не залежності яким принципом або матеріал було створено. Танець контемпорарі – це своєрідний стиль хореографічного мистецтва, який увібрав у себе вільність проявлення, взаємодію простору, часу, ваги, енергії, внутрішніх емоцій. Хореографічні твори не залежні від часу створення, якщо їхній зміст або сенс з вираженням емоційного підтексту відгукується у глядача і є актуальним в будь-який проміжок часу. Для хореографів є важливим мати усвідомлені та точні точки опори у сучасному хореографічному мистецтві, вміло використовувати власний досвід та світобачення при створенні мистецьких робіт.

2.2. Хореографічні твори «Light of Passage» та «Angels Atlas» Crystal Pite та їх мистецькі рішення

Канадська хореограф та одночасно танцівниця, яка змінює сприйняття сучасної хореографії та сучасного мистецтва - Крістал Пайт (Cristal Pite) народилася 15 грудня 1970 року в Терарасі, Британська Колумбія, Канада, де з самого дитинства займалася хореографією. Її першими вчителями були Морін Істік та Венді Грін, приймала участь у багатьох мюзиклах своєї школи, проходила навчання в літніх програмах Центру Банфа і Школі танцювального театру Торонто.

В 1988 році доєдналася в якості танцівниці до Ballet BC де протанцювала 8 років. В 1990 році станцювала перший балет під назвою «Посередині, дещо підвищено» В. Форсайта. В цей час було близьке знайомство К. Пайт з В. Форсайтом. В 1995 році Крістал пройшла кастинг до танцювальної компанії Ballet Frankfurt та в 1996 році переїхала до Німеччини. Разом з танцювальною компанією Пайт мала змогу виступати на великих площадках: EIDOS, TELOS, The Lost of Small Detail, Endless House та інших. К. Пайт захоплювалася інтерпретацією балету та хореографією В. Форсайта, його методами розробки хореографії, використовуючи імпровізаційні технології [30].

Перша хореографічна постановка К. Пайт була створена в 1990 році під назвою «Between the Bliss and Me» на танцівників танцювальної компанії Ballet BC. Згодом у 2000 році створила декілька уривків з майбутніх творів на основі імпровізаційної технології В. Форсайта. В подальшому їй допомогло стати хореографом у Монреальській танцювальній компанії Les Ballets Jazz de Montreal. За період з 2001 року по 2004 року створила дует під назвою «Tales – New and Abridged», балети - «Short Work 22», «The Stolen Show», «X-spectacle» та інші.

В 2002 році Крістал Пайт заснувала власну танцювальну компанію Kidd Pivot у Ванкувері, Канада. Танцювальна компанія Kidd Pivot ґрунтувалася на синтезі гібридного танцю з театром, висвітлюючи різноманітні питання пов'язані з буттям людства у мистецько-хореографічних творах. Перші твори

К. Пайт для власної танцювальної компанії були: «Double Story» (2002 рік), «Lost Action» (2003 рік), «Lost Action: Trace» (2011 рік), «Uncollected Work» (2003 рік), в яких досліджувала тематику романтичних стосунків, зникнення танцю через смерть людини, вплив невидимих сил на тіло і розум. В 2006 році Крістал Пайт створює хореографічний твір «Arietta» для Ballet BC, з використанням другої частини сонати для фортепіано №32 Бетховена, де застосовувала абстрактний рух, реквізит та текст [31].

В 2007 році була створена хореографічна робота «The Second Person» для NDT, де розкривалася тематика етапів дорослішання через маріонеток ляльок. З даної хореографічної роботи розпочалася тісна співпраця К. Пайт з Нідерландським танцювальним театром (NDT). З 2008 року були створені мистецькі роботи на танцівників NDT: «Pilot X», «Frontier» (2008 рік), «Plot Point» (2010 рік), «Solo Echo» (2012 рік), «Parade» (2013 рік), «In the Event» (2015 рік), «The Statement» (2016 рік). На сьогоднішній день Крістал Пайт продовжує співпрацю та створення хореографічних постановок для танцювальних груп NDT.

В 2009 році хореографія вперше створила двогодинну виставу «Dark Matters», де досліджувала взаємозв'язки зовнішніх сил на тіло і розум через асиметричні форми хореографічної лексики. Хореографічна робота «Emergence» створена для Національного балету Канади в 2009 році, відображала через сцени, образи та рухи комах, проблеми людської поведінки. В результаті Крістал Пайт отримала чотири нагороди Дори Мейвор Мур (в номінаціях за найкраще виконання, хореографію, балетмейстерські рішення та музики).

Окрім створення хореографічних робіт К. Пайт ще і танцювала в своїх постановках. У віці 40 років Крістал вирішила призупини танцювати та поринула в створення хореографічних робіт. В інтерв'ю для CBC ARTS дає пояснення своєму рішення: «Раніше я хвилювалася, що можу позбавити себе радості від виконання хореографії. Згодом зрозуміла, що у мене більше знань і розуміння певних речей, але менше здібностей у моєму тілі... Тож це цікавий

потяг у двох напрямках. Те, що я маю, - це неймовірні люди навколо мене. У мене є неймовірні танцюристи – я танцюю через них» [43].

Особливостями в хореографічних рішеннях стали сцени використання синхронного виконання з чітким контролем тіла та рухів на більше 50 танцівників. З такими хореографічними прийомами були створені наступні постановки: «Tempest Replica» (2011 рік), «Polaris» (2014 рік), «Betroffenheit» (2016 рік), «Flight Pattern» (2017 рік), «Revisor» (2019 рік), «Body and Soul» (2019 рік), «Angels Atlas» (2020 рік). В інтерв'ю для інтернет-журналу «The Talks» Крістал Пайт пояснює відчуття створення синхронності: «Люди завжди розділені та прагнуть єдності, і коли ми відчуваємо синхронність, це нас дуже глибоко зворушує. Візерунки захоплюють нас... Танці в унісон можуть бути одним із видів стратегії подолання проблем, тому що це дуже потужно працювати з великими групами, які можуть проявляти військову точність... Масовий рух на сцені може бути втіленням того, що здається єдиним розумом. Захоплююче робити щось значуще завдяки здатності танцюристів вирівнюватися та об'єднуватися» [41].

Творчість К. Пайт розкривається через неокласичний хореографічний стиль, в якому досліджуються тематики смерті, травматичних подій суспільства, внутрішні емоції людей, конфлікт, залежність, свідомість та смертність, взаємозв'язків невидимих зовнішніх впливів на тіло і розум. На питання від інтерв'юера інтернет-журналу «The Talks» про життя, в якому постійно використовуються дослідження темних тем, К. Пайт відповіла: «Мій розум стає на межу своїх можливостей; там коли я перебуваю в такому дуже розширеному місці, я відчуваю себе найбільш живою. Я відчуваю себе найбільш творчою. Боротьба за те, щоб щось зрозуміти чи осмислити, для мене це як творчий двигун. Якщо я борюся з питаннями, на які немає відповіді, про свідомість або неймовірну втрату та горе, то вдається знайти відповіді творчо. Навіть якщо зміст важкий або інтенсивний, дух протистояння йому є любовний, цікавий і генеративним. Незважаючи на те, що теми можуть бути складними, в них є щось глибоке оптимістичне, для того щоб перенести їх в

театр і пропонувати глядачеві подискутувати. Це відчуття сповнене любові та надії» [41].

Балет, що змушує глядачів занурюватися у внутрішній стан людини, розуміти перехід від світлості до смертності, був створений Крістал Пайт в 2017 році під назвою «Light of Passage» на танцювальну труп Королівського оперного театру в Лондоні. Перша частина балету мала назву «Симфонії скорботних пісень Г. Горецького», однойменна назва музичного супроводу. В 2022 році К. Пайт розширила балет та додала дві частини під назвами «Заповіт» та «Перехід». Балет розкриває глобальні проблеми реального світу, буття та внутрішні емоції біженців та їх дітей, перехід від світлості до смертності [35].

Перша частина «Light of Passage» створена на основі Симфонії №3 Г. Горецького та відображає буття біженців, які подорожують у невідомість. У просторі нависає відчуття гніву, смутку, мінливості. Механічний та напружений рух відтворюється у згуртованій масі, що рухаються в унісон. Пара, яка перебуває в скорботі та оплакує загибель дитини, що відображається через тримання сірого пальта в руках. В даний драматургічний момент К. Пайт створює сцену з подвійним сенсом, де танцівниця несе «сірі пальта» і оплакує дитину та одночасно отримує інші зім'яті сірі пальта, що означало кількість померлих в нацистських таборах.

Друга частина «Light of Passage» ґрунтується на статтях 7 та 31 Конвенції ООН про права дитини: «Ти маєш право мати ім'я» і «Ти маєш право грати». Діти, які вже слабкі, але сповнені надією, в білому одяганні, ніби ангели, біжать по коридору захисту, створеними танцівниками одягнуті в чорний одяг. Для створення цієї частини Крістал Пайт надихалася історіями та розповідями про Голокост. Музичний матеріал взятий з другої частини симфонії Г. Горецького «Lento e largo - Tranquillissimo».

Третя частина «Light of Passage» відображає перехід від життя до смерті. Музичний супровід використовував «Мазурку Op.17.№4» Ф. Шопена. В цій частині танцювали люди похилого віку, найстаріші танцівники Королівського

балету. Вони з'єднувалися в пари в ніжних обіймах, передаючи стан сповненого та зарядженого життя, любові. Інші танцівники створюють унісон, використовуючи різні хвилі та постійний рух, що надає повітря і легкості сцени. В спокої відображають події смерті людей похилого віку та людей з вадами [38]. Крістал Пайт в даному балеті майстерно поєднала зв'язок трьох поколінь, винесення глобальних проблем людства та ідею світлого переходу життя і смерті, що є характерним для сюрреалізму.

Після подій 2022 року на території України, балет «Light of Passage» викликає роздуми про становище українців, які покидають свої домівки, борються за права дітей та з великою скорботою відпускають старіше покоління.

Створенням особливих костюмів, які підкреслювали всі етапи драматургічних сцен - це сірі комплекти в першій частині, чорні комплекти для дорослих і білі янгольські образи для дітей в другій частині, темно-оливкові комплекти костюмів в третій частині – займалася Ненсі Брайант. Для більшого ефекту занурення в сценічні дії, велику роль відігравало світлове оформлення та дизайн, які створювали Д. Тейлор (J. Teylor), Т. Віссер (T. Visser). Сценічний простір був оформлений в чорний моноліт, який був підсвічено холодними кольорами та задимленим простором.

Сучасний неокласичний балет під керівництвом К. Пайт поєднав велику масу людей в одному синхронні з розкриттям унікальності роботи та сповнюючи глядача глибокими сенсами та роздумами про людське буття.

Наступний балет, що вражає своєю масштабністю використання синхронності, є «Angels Atlas» К. Пайт, прем'єра якого відбулася в 2020 році напередодні всесвітнього карантину COVID-19. Сучасний балет «Angels Atlas» створений на танцювальну трупу Національного балету Канади і досліджує тематику крихкості внутрішніх зв'язків з великим бажанням жити та красу людського тіла в русі [32].

Крістал Пайт технічно і майстерно використала масштабну синхронність з пульсуючими в унісон рухами, які в мить розходяться на два

голоси руху і знов збираються в одне ціле, що іноді змінює соло та дуетні сцени. Технічні рухи були задіяні з практик Марти Грем, використовуючи широкі, амплітудні рухи, з чіткими присіданнями по другій позиції та витягнутим корпусом, створюючи красиві лінії вигинів тіла.

Технічно-витягнуті та абстракційні рухи підкреслював створений костюм Д. Тейлор (J. Teylor), широкі чорні штани з розрізами по сторонах та оголений торс у чоловіків та світло бежеві бодики в жінок. Сценічний простір був оформлений чорною площиною та світловими проекціями, що створювали відповідні заломлені промені та надавало ефект світлого саява, яке танцювало разом з танцівниками. Сценічними оформленням та світло займався Т. Віссер (T. Visser). Музичний супровід К. Пайт обрала поєднання церковного гімну Св. Іоанна Златоуста з творами П. Чайковського та електронної музики. Ці незвичні поєднання komponував композитор О. Белтон.

Прем'єра балету потрапила в період початку карантину COVID-19 і продемонструвати творчу роботу великій публіці наживо не було можливості. Тож К. Пайт прийняла рішення та створила художній фільм балету «Angels Atlas», випущений в 2022 році режисером Челсі Макмуллан. На сьогоднішній день перегляд фільму є загальнодоступний. Сучасний балет Крістал Пайт вражає своєю технічністю, чіткістю, синхронністю і лаконічністю.

Крістал Пайт – надзвичайна канадська хореографія, яка унікальна в своїх підходах створення творчих робіт, використовуючи захоплюючу синхронність в сучасному мистецтві, неймовірне легке та вражаюче передання емоційних задумів. Незважаючи на те, що в своїх роботах часто досліджує пригнічені теми смерті, сутності життя, травматично-психологічних станів суспільства, в реальному житті насолоджується та з великим задоволенням створює неперевершені балети. Її творчість продовжує набирати популярність по всьому світу, і вже в лютому 2025 року вона готує представляти нову хореографічну роботу з танцювальними трупами NDT.

2.3. Сюрреалістичні риси в творах «Sonoma» та «Pasionaria» Morau Marcos

Найпопулярніший та інтригуючий хореограф Іспанії, висхідна зірка європейського театрального світу – Маркос Морау. Народився в 1982 році в містечку Валенсія, Іспанія. Про дитинство Маркоса майже не відомо. В студентські роки полюбляв займатися фотографією та драматургією театру та рухом. М. Морау не був танцюристом, але мав великий хист створювати мистецькі твори, в яких задіяно багато хореографії. В одному інтерв'ю для INCOS М. Морау зазначає: «Мені довелося знайти спосіб спілкування з танцюристами. Мені потрібно було підключитися до простору, до якостей, до зв'язків між кінцівками, головою та руками, і я запросив танцюристів зіграти, досліджувати в цьому напрямку. Разом ми намагаємося вибудувати суть послідовності» [40].

На запитання про професії хореографа, Маркос Морау відповідав так: «Професія хореографа є синонімом творчості чи митця, який прагне втілити наш світ в образи, ситуації, мізансцени чи танцювальний рух. Я завжди захоплювався грайливістю і креативністю танцівників» [33].

В 2005 році Маркос Морау створив танцювальну компанію La Veronal в місті Барселона, Іспанія. Назва компанії La Veronal з'явилася в результаті захоплення Морау письменницею Вірджинією Вульф, яка покінчила з собою передозування антидепресантами під назвою Веронал. М. Морау у своїй компанії має такі посади як режисер, хореограф, дизайнер декорацій, світла та гардеробу. В компанії разом з Морау займаються хореографічними дослідженнями: Л. Ногаль, М. Родрірес, А. Монфор та інші [33].

Компанія La Veronal спрямовує свою роботу на пошук нових форм та засобів мовлення, відтворюючи тісний діалог між оперою, танцем і фізичним театром. Вистави La Veronal використовує дію в унісон та багат шаровість з відображенням напруги, чіткий та смисловий підхід до роботи з формами центра тіла та з відображенням внутрішніх емоцій, як результат впливу «сьогоднішніх» зовнішніх подій. В інтерв'ю для іспанського журналу «This

Торіс» Маркус Морау зазначає: «У моїй роботі та в моїй компанії тіло є каналом для вираження ідей, емоцій та думок. Я використовую їх разом зі сценічним дизайном, текстами та зображеннями, щоб досягти справді моєї точки зору, яка відображає моє бачення часу. Я працюю з різними тілами: є професійні танцюристи, а також звичайні люди, які менш впевнені в рухах, щоб дослідити, як змінити те як ми рухаємося, навіть на основі того, як мозок реагує на рухи в різному віці. Моя творчість теж звідси» [33].

М. Морау є засновником дослідницької мови руху «KOVA», що в перекладі з фінської мови означає «важкий, жорстокий». Разом з Морау в дослідницькій мові(стиль) працювала Лорен Ногал. В основі рухової мови «KOVA» використовуються різні техніки імпровізації, ізоляції тіла, дослідження фізичного та емоційного стану через рухи, які потім дають поштовх для роботи над виставами [29].

Виразними особливостями створених вистав М. Морау є використання синхронності танцівників та всіх інших предметів вистави, також проявлення індивідуальності кожного танцівника, відображення взаємозв'язків тіла танцівника з іншими танцівниками. «Сучасний танець зазвичай не синхронізований – він більш вільний, більш невимушений, більш неорганічний, більш випадковий. Я думаю, що ми можемо бути більш синхронними, будучи дуже сучасними, незалежними та цікавими. Це інший спосіб підійти до взаємозв'язку тіл, це дозволяє зображенням генерувати ритм, силу спільноти, повну повторення та присутності.» - коментарі Маркоса Морау [40].

Основна стилістична ознака, що відрізняє Морау від інших хореографів, це використання в своїх творчих роботах абстрактності та сюрреалізму, зображення похмурих та антиутопічних сценаріїв. Привабливість та захоплення мистецьким стилем сюрреалізм М. Морау прокоментував так: «Сюрреалізм приємний тим, що він дозволяє робити все, а інтуїція присутня як ніколи. У вас є інтуїція, а в ній немає логіки; думаючи, що це якось дозволяє тобі бути вільним і вільно літати. Я намагаюсь винайти новий світ, де все

перетинає мене. Мені цікаво, як я змішую світ зі своїми страхами, моїми бажаннями, моїми спогадами, моїми практиками, і я думаю, що сюрреалізм пов'язаний з цим. Ми намагаємося мріяти вільно, тому що все, що ви провокуєте, пов'язане з вами. Я вважаю це дуже важливим і вірним. Мені подобається створювати нові образи світу» [40].

На початкових етапах створення творчих робіт Морау надихається снами під час неспання. Творчі ідеї приходять під час прогулянки. Коли Маркос бачить людей, предмети побуту, він водночас візуалізує сцени вистав. Творчий хореографічний почерк Морау можемо охарактеризувати як змішання абстрактного руху та фізичного театру з темними темами та сюрреалістичними подіями.

Вистава, яка відображає, повноцінне бачення М. Морау мистецького стилю сюрреалізм є «Sonoma», представлена в липні 2020 року на Грецькому фестивалі в Барселоні в Національному музеї мистецтва Каталонії. «Sonoma» є повторно адаптована вистава під сучасні реалії та додання художніх сцен, які є відображенням результату пандемії Covid-19. Попередньо М. Морау «Sonoma» створив в 2016 році для балетної трупи Ballet de Lorraine під назвою «Le Surrealisme ou Service de la Revolution», натхненним мистецтвом та життя Луїса Бунюеля.

Ідею, що заклав М. Морау у виставу «Sonoma» звучить так: «Наскільки божевільно може змінитися світ за дві секунди?» [28]. Драматурги К. Санчіс (C. Sanchis), С. Гіменес (C. Glimezen), П. Гісберт (P. Gisber) адаптували великий список благословень, що написані для Le Surrealisme ou Service de la Revolution» та сформували нову драматургію для «Sonoma», в якій танцівниці вимовляли цей список в голос французькою мовою. Цими висловами М. Морау хотів віддати шану жінкам, які надали знання людям, як вірно вести діалог зі своїми дітьми. М. Морау розповідає про задумку вистави своїй близькій подрузі та одночасно журналістці Клауді Бруфау (K. Brufau): «Я хотів створити спільноту жінок, які добре ставляться одна до одної, але водночас знищують або знущаються над однією з них. Як особи, що належать до

спільнот, до яких ми не завжди підходимо. Ми боїмося відмови і тому іноді відчуваємо потребу відмовитися від певних речей, щоб бути прийнятими» [27].

Виконавцями вистави «Sonoma» були 9 танцівниць: Л. Ногаль, М. Родрігес, С.-Ч. Вонг, А. Монфорт, Н. Наварра, А. Буакс, Л. Дюран, А. Ієрро, А. Баррал. Своїми танцювальними рухами вони розкривали тему взаємозв'язку між землею, тілом, рухом тіла та звуком. Танцівниці відображали образ сільських жінок, які постійно працюють в тандемі. Хореографічна вистава починається зі сцен суворої урочистості та поступово переходить до безпросвітної реальності. Вистава «Sonoma» розкриває дев'ятьох жінок, як тіла звуку, що насичені словами і внутрішніми конфліктами, при цьому одночасно і як суб'єктів, що виражають глибокий і довгоочікуваний крик. Танцювальні рухи відображають пошуки виходу з реальності через ірраціональність та інстинкт. Сценічний простір нагадував сільський ангар з білою мармуровою підлогою, де по центру розміщений хрест перев'язаний мотузками. Для створення магічного ефекту використовувалося багато світлових приладів, які доповнювали зміну настрою та сценічних дій.

Танцівниці були одягнені в білі об'ємні спідниці з візерунками як у сільських дам, покриті фартухами і в білі капелюхи в стилістиці нижньоарагонського селища. Також у виставі використовувалися великі маски у вигляді чоловічих голів, що створювало ефект гіперболізації голови та худощавого тіла. Дизайнером костюмів для вистави «Sonoma» був Сільвії Деланьо (S. Delagneau), маски – Жуан Серрано (J. Serrano).

Музичний матеріал в даній виставі містив у собі традиційні арагонські барани та виконання ритуальних пісень на церемоніях Святкової неділі. За рахунок такого симбіозу створювався звуковий ефект галюцинацій, що доповнювало дійство сучасних танцювальних елементів на сцені.

Хореографічна вистава «Sonoma» М. Морау стала знаковою в сюрреалістичному мистецтві, натхненою життям сюрреалістичного кінорежисера Луїса Бунюеля. М. Морау своєю виставою зміг донести силу

жіночності, релігійних традицій через сюрреалістичні та гіпнотичні рухи з фантастичним і магічним світом.

Хореографічна вистава «Pasionaria» створена М. Морау на компанію танцівників La Veronal та представлена вперше перегляду глядачеві 13 квітня 2022 року на фестивалі FOG 2022 року у Мілані.

«Pasionaria» це фантастична, футуристична антиутопія, яка представляється через створену людьми сучасну та прогресивну планету, що населена розумними і одночасно бездушними, беземоційними гаджетами. М. Морау в хореографічній виставі досліджував теми байдужості сучасного суспільства до важливих гуманітарних і соціальних проблем, втрату людських емоцій та взаємовідносин через прогресивний розвиток сучасних технологій. Ідеєю «Pasionaria» є позбавлення вираження будь-яких людських емоцій та людських сенсів і набуття одержимого механічного руху [39].

М. Морау в інтерв'ю для інтернет-журналу «This Topic» розповів більш детально про задум хореографічної вистави: «Суспільство стикається з новими проблемами з глобальними наслідками, такими як: економічна рецесія, імміграція, втеча біженців, екологічні проблеми, тероризм і поверховість соціальних мереж. «Pasionaria» – це алегорія майбутнього, але теперішнє фактично ставиться під сумнів. У «Pasionaria» все відбувається без жодної глибини та емоції. Життя і час легкі, швидкі. Ми ледве встигаємо їх досягнути. Завжди з комічною та сюрреалістичною аурую, вистава представляє істот, схожих на нас, відсторонених, далеких від емоцій і пристрастей у суспільстві, де особистість сильніша за групу, де колектив завжди хаос, а особа завжди егоїстична» [42].

«Pasionaria» можемо охарактеризувати влучними фразами: відмова від реальності, абсурд, неприродні форми та образи, що межують з гумором та глибоким сенсом.

Сценічний простір був створений в холодних кольорах в комбінаціях з бежевим кольором. Сценічний майданчик був зображений у рамці неонового прямокутника, ніби вид через вікно у залу аеропорту або у великий хол бізнес-

компанії. Великий диван з прямокутними подушками, сходинок наверх з виходом у вікно та двері з домофоном. Простір був туманним, густим і тяжким, в якому здається віддаленість та межуванням з віртуальною реальністю. Сценографічний простір створив Макс Глензель (M. Glaenzel). Для повного відображення відчуження використовувалося професійно продумані світлові рішення Бернетом Янса (B. Jansa).

Хореографічна лексика танцівників була ніби запрограмована, рухи були циклічні, різкі та чіткі. Коли виконувалася праця, рух змінювався на плавний та легкий. Найвиразнішими моментами в хореографічній сцені є дія, яка повторювалася декілька разів, коли темноволоса танцівниця скатувалася зі сходів, потім різко піднімалася в положення стоячи. Відтворення танцівниками на диванні переплетіння кінцівок, що створювало ефект абсурдності; відображення багато гумористичних сцен, але без відображення явних емоцій.

За створення костюмів для танцівників відповідали Сальвія Деланьо (S. Delagneau) і Кармен Соріано (C. Soraiano). Вони проробили велику роботу, щоб передати максимально образ людини, яка перетворилася в беземоційного робота, створення технологічних та дуже чудернацьких масок. Костюм танцівників був створений із повсякденних речей: чоботи, сорочки, штани або шорти, які найдетальніше зображали звичайних людей: кур'єрів, матерів в декреті, працівника офісу, офіціанта та інших.

Музичний супровід дуже різноманітний. В ньому використовувалися: «Пристрасті по Іоанну» Й. Бах, ретро-футуристичний заряд часу в симбіозі з електронною музикою і наприкінці грає «Пасія по Святому Матвію» Й. Бах.

Дивний та футуристично-інтригуючий світ з робото-технічним населенням, що втратили емоції та внутрішні відчуття, змушує глядача поринути в роздуми про свої ролі в сучасному суспільстві, їхню поведінку в екстрених ситуаціях та циклічного життя, проаналізувати емоційний взаємозв'язок з іншими людьми.

Маркос Морау – це дивовижний хореограф, який з майстерністю надає точне пояснення своїх задумів танцівникам. Винайшовши пластичну мову

«KOVA», має змогу досліджувати реакцію тіла та нервових зв'язків під впливами зовнішніх подразників. Творчий почерк Морау містить в собі характерні риси сюрреалізму, абстрактності та синхронного руху. Створені вистави розкривають глибокі теми внутрішніх відчуттів людини та проблематику сучасного суспільства, яке у великому темпі прогресує. В них він дуже точно і тонко поєднує традиційні і релігійні образи з сучасними елементами технологій і хореографії. М. Морау надихається представниками сюрреалістичного мистецтва та баченням своїх снів в реальності. Хореографічні вистави М. Морау набирають великої популярності у глядача всієї Європи.

Висновок до Розділу II. В розділі під назвою «Дослідження мистецьких інтерпретацій сюрреалізму в хореографічному мистецтві» досліджувала основні ознаки сюрреалізму в мистецтві контемпорарі, сучасний хореографічний стиль контемпорарі, мистецьку діяльність Cristal Pite, Marcous Morau та їх сюрреалістичні рішення в хореографічних творах.

Підводячи підсумки, можу зазначити, що сучасне мистецтво контемпорарі спирається на концепцію ідеї, де ідея є унікальна, без порівнянь минулого, з використанням актуальних сенсів сьогодення. Сучасний контемпорарі більше розкриває ідею хореографічного твору, ніж способи відтворення її. Проаналізувавши творчість двох відомих хореографів Cristal Pite і Marcous Morau, можемо спостерігати, що обидва митця використовують методи синхронності танцівників та сценічного простору. Звертаються до розкриття тем смертності, психологічних розладів, абсурдності життя та прояви світлого майбутнього. При створенні своїх хореографічних постановок звертаються до сюрреалістичних проявів: використовуючи сновидіння, приховані можливості підсвідомості, дослідження через танцювальний рух реакції людського тіла на зовнішні фактори та життєві історії.

Хоч тематика хореографічних творів досить напружена та жорстока, але відтворення балетів великими хореографами сучасності дуже вражає глядача.

ТВОРЧИЙ ПРОЄКТ

РОЗДІЛ I. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ СЮЇТИ

1.1. Основні характеристики хореографічного твору

Назва: «Україна: сюрреалізм сучасного буття»

Тема композиції: Проблема адаптації людини до зовнішніх чинників, як наслідок стресових ситуацій в житті людини.

Ідея композиції: розуміння того, що після над складних станів людини, завжди настає відновлення та прояв світлого майбутнього.

Вид хореографії: сучасна хореографія, contemporary.

Жанр: драмо-епічний.

Форма твору: розгорнута композиція.

Час дії: 21 століття, дія відбувається протягом тривалого проміжку часу, тож пора рока не визначена.

Місце дії: Україна, Київщина, мега-поліс Київ.

1.2. Дійові особи та їхня стисла характеристика.

В даній хореографічній композиції немає чітко визначених осіб. За модель поведінки та характеристик береться узагальнене суспільство України.

Люди – жінки та чоловіки, віком від 20 до 50 років, які на фоні воєнних дій в Україні 2022-2024 років, знаходяться в безперервному потоці інформації, в постійному робочому русі з механізованим способом життя. Вони час від часу страждають від постійного стресу, безсилля, роздратованості, безсонню, з незупинним потоком думок та в результаті набуті незначні нервові розклади.

В процесі різних подій Людям потрібен спокій та тиша. Через трансформацію та здобуття невеликого часу спокою Люди відновлюються, розслабляються, налагоджують спосіб життя та наповнюються позитивною енергією з новими яскравими ідеями. Вони готові підкорювати цілі та вершини, спрямовуючи усі сили до яскравого променю світла.

1.3. Лібрето

Люди, які постійно зайняті роботою та важливими справами, часто втрачають відчуття справжнього життя. Вони перебувають у постійному

стресі, їхні дії стають автоматичними, тож вони втрачають можливості сповільнитися, стикаються з безсиллям, безсонністю, затуманеним розумом, роздратованістю та нескінченним потоком думок, що нагадує білий шум. Зрештою, вони опиняються в місці, де панує тиша. Людина залишається наодинці зі своїми думками та простором. Спочатку це може бути страшно та незвично через гучність думок. Але з часом людина заспокоюється, знаходить легкість, спокій та ясність, як білий промінь крізь темряву. Тиша стає відпочинком для думок. У результаті людина відчуває себе оновленою, розслабленою та сповненою яскравих ідей, готовою зануритися у прекрасний світ.

1.4. Розгорнутий зміст твору.

День, час пік, Київ, незупинний потік машин, людей; постійні звукові сигнали, голосні розмови, викрики, на фоні час від часу лунає сирена про сповіщення небезпеки. Люди перебувають в стані автоматизованого життя – біжучи по справах, вирішуючи багато поточних питань, паралельно з цим спілкуючись з колегами, переглядаючи купу інформації, новин та встигаючи хоча б трохи поїсти.

Маючи такий шалений ритм життя – не маючи можливості уповільнитися – Людина перетворюється на механізованого робота, який повторює одні і ті самі рухи та завдання. Мозок та тіло людини постійно перебуває в роботі, отримуючи неконтрольовану кількість стресу та немає змоги відпочивати. Через це дуже часто суспільство страждає на нервові та психологічні розлади, безсилля, запаморочення, роздратованість, безсоння, з постійним незупинним потоком думок, неясність розуму та відчуття різних звуків як білий шум.

Перебуваючи в замкнутому колі внутрішніх проблем та зовнішніх факторів, люди втрачають внутрішній зв'язок із собою та своїми власними бажаннями. Самій людині може здаватися що вона божевільна. Ловлячи себе в таких станах, люди намагаються самотійно вирішити проблему не змінюючи

ритм життя. Боротьба із своєю тривожністю, із затуманеним розумом та вирієм думок стає надскладним випробуванням.

Українські люди настільки сильні та зарядженні духом нездолання, що готові в надскладні моменти їхнього життя боротися та покращувати свій стан здоров'я. Не опускаючи руки та бажання налагодити свій моральний, психологічний та фізичний стан – знаходять місце тиші, спокою та уповільнення. Омріяна тиша розкрила людські можливості психіки, що скривалися під купою механічних завдань. Внутрішнє спустошення, зневірення у свої сили, дискомфорт, відчуття страху від розсіяння голосних думок в широкому просторі – такий він світ людини у перший період отримання омріяної тиші. Тиша – це спокій для «внутрішньої» людини, це промінь світла крізь темряву.

Сконцентрувавшись на собі та тиші людина врешті решт знаходить внутрішнє заспокоєння та відновлення зв'язку з собою і своїми бажаннями. Перебуваючи деякий період в цій тиші людина відчуває ясність розуму, відновлення, натхнення, яскравість ідей та багато сил для реалізацій творчих задумів та бажань.

1.5. Драматургія розгорнутої хореографічної композиції

Експозиція: Група людей вже знаходяться на сценічному майданчику. Вони розміщені хаотично, для створення картинки зупинки часу. Починаючи рух, створюють хаотичний потік, який з плином часу перетворюється в один механізм.

Зав'язка: Група танцівників відтворюють танцювальними рухами автоматизоване життя, в якому не звертають увагу на внутрішні потреби та проблеми. Зі швидким ритмом відображається швидкоплинність життя та постійні прояви нескінченного потоку думок, який в моменті розгалужується і перетворюється в замкнуте коло внутрішніх проблем.

Розвиток дії: Перебуваючи в замкнутому колі внутрішніх проблем та голосного вирію думок, в результаті - життя відчувається як білий шум та із затуманеним розумом. Люди втрачають внутрішній зв'язок із собою та

власними бажаннями, стають знесиленими та роздратованими. Танцювальними рухами та переміщенням по сценічному майданчику відтворюють боротьбу зі внутрішніми проблемами, які відображається через реквізит – краватка. Момент бажаної тиші призводить до нерозуміння в якому часовому вимірі знаходиться особистість. Танцівники передають рухами внутрішнє спустошення, німий крик який виринає назовні, що відображає всю внутрішню біль. Не покидаючи надії знайти внутрішню тишу, люди продовжують боротися та знімають з себе краватку. Відтворюючи взаємодію з реквізитом полишають його з легкістю та точністю.

Кульмінація: Покинувши реквізит – танцівники набувають внутрішньої тиші та відтворюють один легкий подих, рухи стають ясними, вільними, відкрити. Створюється відчуття ніби люди літають. З'єднання в пари дає розуміння підтримки та турботи один про одного.

Розв'язка: Герої почуваються оновленими, розслабленими та сповненим яскравих ідей. Вони готові зануритися у прекрасний світ з новими силами та натхненням. Промінь світла відображає світле щасливе майбутнє, в який з внутрішнім спокоєм занурюється людина.

1.6. Музичний аналіз

Використана фонограма в даній розгорнутій хореографічній композиції, була створена англійським сучасним композитором, що творить в неокласичному стилі – К. Рітчер.

Тривалість фонограми – 06:11, що складається з двох музичних композицій під назвами «Mechanisms» та «Michigan 7», що утворює дисонанс.

Загальна кількість тактів: 184 такти.

Перша частина: Вступ. Тривалість: 6 секунд. Кількість тактів: 4 такти. Музичний розмір: 2/4. Музичний лад: мажорний. Темп: стриманий. Динаміка: mezzo forte. Характер: рішучий, чіткий.

Друга частина: Експозиція. Тривалість: 1 хвилина. Кількість тактів: 40 тактів. Музичний розмір: 2/4. Музичний лад: мажорний. Темп: жвавий та

стрімкий. Динаміка: від mezzo forte до mezzo piano та повернення до forte. Характер: енергійний, стрімкий, чіткий, напружений, акцентований.

Третя частина: Зав'язка. Тривалість: 54 секунди. Кількість тактів: 34 такти. Музичний розмір: 2/4. Музичний лад: мажорний. Темп: жвавий, стрімкий, енергійний. Динаміка: forte з переходом на mezzo piano та використанням legato з diminuendo і використання crescendo у fortissimo. Характер: жвавий, стрімкий, акцентований, багатогранний з використанням стокато та ліричних мотивів.

Четверта частина: Розвиток дії. Тривалість: 02:33. Кількість тактів: 44 такти в розмірі 2/4 та 31 такт в розмірі 3/4. Музичний розмір: 2/4 та перехід в 3/4. Музичний лад: мажорний в перехід мінорний. Темп: стриманий, пружний з переходом на спокійний, помірний, заспокоюючий. Динаміка: mezzo piano, crescendo у forte. Використання дисонансу – різкий перехід у piano, наприкінці crescendo у mezzo forte. Характер: на початку не виразний та слабкий, з використанням crescendo переходить у жвавий, енергійний, чіткий, акцентований. Дисонанс – легкий, заспокоюючий, згасаючий та з використанням crescendo характер змінюється та стає більш виразним, граціозним із нотками легкості.

П'ята частина: Кульмінація. Тривалість: 1 хвилина 20 секунд. Кількість тактів: 15 тактів. Музичний розмір: 3/4. Музичний лад: мінорний. Темп: помірний, стриманий. Динаміка: з mezzo piano перехід crescendo у mezzo forte. Характер: виразний, граційний, енергійний та наростаючий.

Шоста частина: Розв'язка. Тривалість: 1 хвилина. Кількість тактів: 16 тактів. Музичний розмір: 3/4. Музичний лад: мінорний. Темп: помірний, спокійний. Динаміка: mezzo piano, diminuendo в piano. Характер: заспокоюючий, легкий, вільний, ліричний, затихаючий.

1.7. Опис та зображення костюмів

Танцівники – чоловіки та жінки одягнуті однаково. Костюм для даної хореографічної розгорнутої композиції складається з чорних штанів фасону труби, біла сорочка з довгими рукавами, жилетка чорного кольору одягнута

поверх сорочки та краватка темно-фіолетового кольору. Взуття - чорні панчохи.

Волосся у дівчат зібрані у низький, прямий хвіст.

Темно-фіолетовий колір краватки обраний не просто. Довідуючись з психології кольору відомо, що фіолетовий колір – має значення відображення внутрішніх емоцій. Люди, що обирають фіолетовий колір, прагнуть бути вільними, незалежними, але при цьому постійно дуже сильно занурюються в справи.

Для повноцінного відображення костюму, представлені нижче фото прикладів костюму.

1.8. Світлова партитура

00:00-00:06 – Точкове локальне світло білого кольору, що змінює точки освітлення в ритм музичної композиції.

00:06-00:20 – Використовуються стробоскопи білого кольору та підсвічення горизонтальним з порталів синім кольором, контровим - холодним білим.

00:20-00:25 – Контрове освітлення холодного кольору, простріли теплий колір та заливка сцени на мінімальних оборотах білого кольору.

00:25-00:40 – До попереднього освітлення додаються прожектори лінійні спрямовані на сцену синього кольору.

00:40–01:00 – Заливка сцени теплого білого кольору з додаванням виносного світла та прожектори, які змінюються по черзі в кольорах від синього до фіолетового.

01:00-01:06 – Контрове світло жовтого кольору та виносне світло теплого відтінка білого кольору, рухомі голови синього кольору, що додають динаміки.

01:06-01:18 – Простріли теплого відтінка білого, заливка сцени синього кольору, прожектори великого діапазона направлені наверх фіолетового кольору.

01:18-01:30 – Заливка сцени холодного відтінка білого кольору, виносне світло теплого відтінка білого кольору та прожектори підкреслюючи діагональ синього кольору.

01:30-01:46 – Одне точкове світло великого діаметру по центру, розділяється на два точкових проміння та слідує за двома групами. Прожектора вимальовують фіолетового кольору та виносне світло на мінімальних оборотах підсвічують теплим кольором.

01:48-01:59 – Одне точкове світло великого діаметру по центру білого кольору з холодним відтінком, горизонтальне світло синього кольору.

01:59-02:11 – Пушка спрямована на двох людей попереду, заливка сцени синього кольору, виносне освітлення білого кольору, прожектори спрямовані променями наверх фіолетового кольору.

02:11-02:22 – Заливка сцени білого кольору, контрове освітлення теплого жовтого кольору, прожектори променями вузького діапазона спрямовані на сцену фіолетового кольору.

02:22-02:35 – Заливка червоного кольору, простіли синього кольору та прожекторами спрямовані з 8 точки сцени в 2 точку сцени.

02:35-02:47 – Заливка сцени синього та фіолетового кольору з використанням рухомих голів, промені які спрямовані наверх фіолетового кольору. Виносне освітлення підсвічує дію, що відбувається на передньому плані сцени.

02:47-03:05 – Точкові промені білого та фіолетового кольору позначаючи кожного танцівника. Заливки сцени немає.

03:06–03:28 – Точкові промені білого кольору виділяють кожного учасника. Заливка сцени відсутня.

03:28-03:48 – Заливка сцени фіолетового кольору з використанням дим-машини. Контрове світло синього кольору.

03:48–04:10 – Заливка сцени фіолетового кольору, рухомі голови синього кольору, простріли білого кольору.

04:10-04:33 – Виносне освітлення підсвічує авансцену, промені позаду фіолетового кольору. З 04:25 світло змінюється на тепло-жовтий колір заливка сцени та підсвічення лінійним прожектором з авансцени жовтим кольором.

04:33–04:50 – Заливка сцени рожевого кольору, виносне освітлення білого кольору, рухомі голови жовтого кольору.

04:50–05:12 – Точкове підсвічення жовтим кольором пари, заливка сцени рожевого кольору, контрове світло жовтого кольору.

05:12–05:34 – Заливка сцени жовтого кольору, виносне освітлення білого кольору, контрове освітлення рожевого кольору, простріли жовтого кольору, рухомі голови фіолетового кольору.

05:34–06:11 – Заливка сцени жовтого кольору, виносне освітлення білого кольору, контрове освітлення рожевого кольору. Світло потрохи тускніє з кожним покинутим учасником сцени. З 06:00 до кінця музичного треку освітлюється пушкою один танцівник. Заливка сцени відсутня.

РОЗДІЛ II. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН РОЗГОРНУТОЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

Використання умовних позначок:

- Учасники розгорнутої хореографічної композиції, де півколо це лице, а рівна частина фігури – спина.

- стрілка, позначка переміщення.

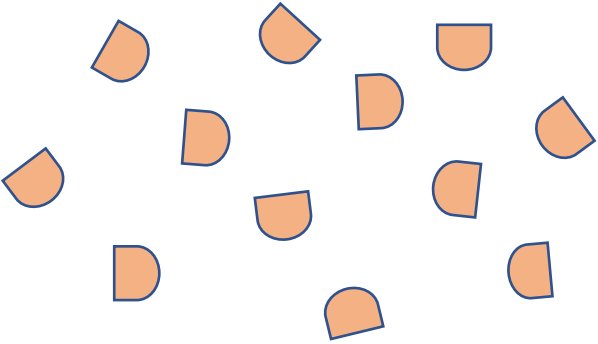
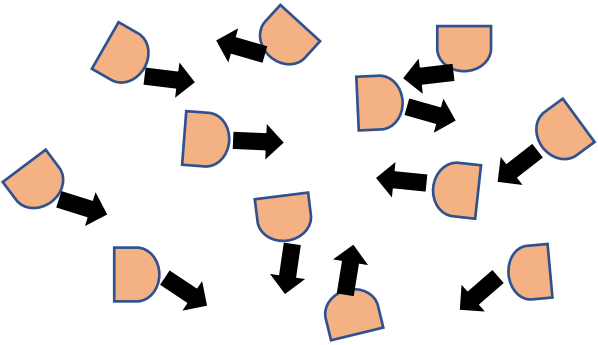
Частина 1. Експозиція.

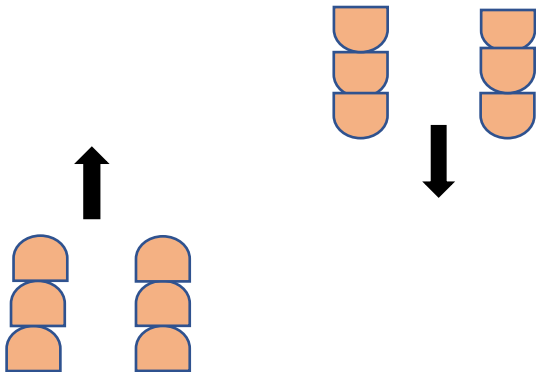
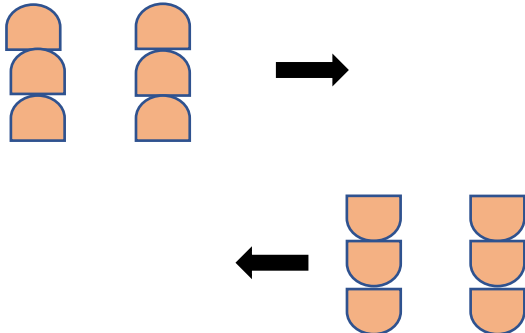
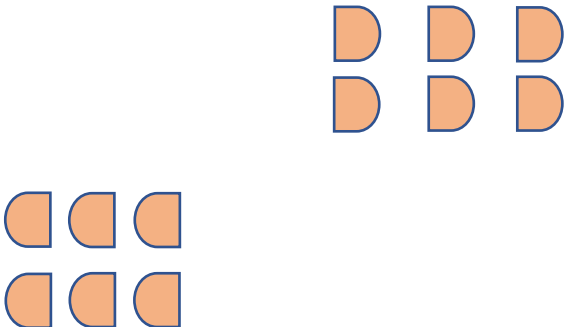
Музичний розмір: 2/4.

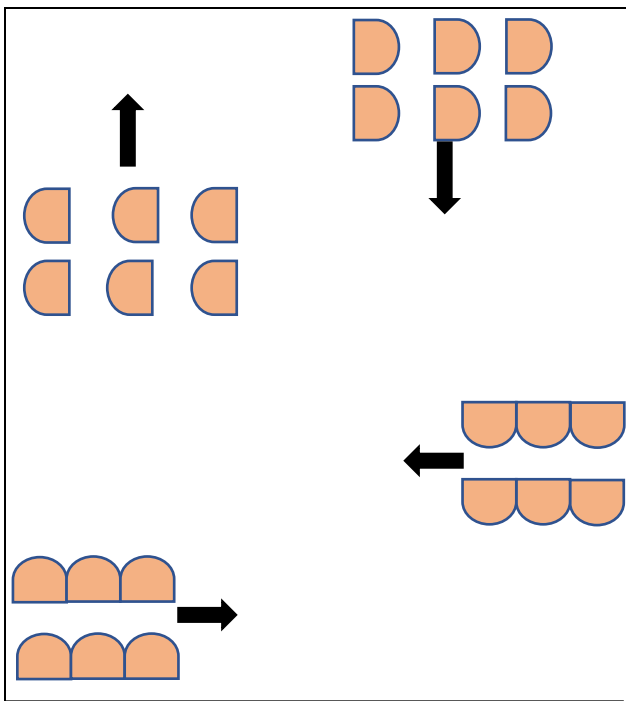
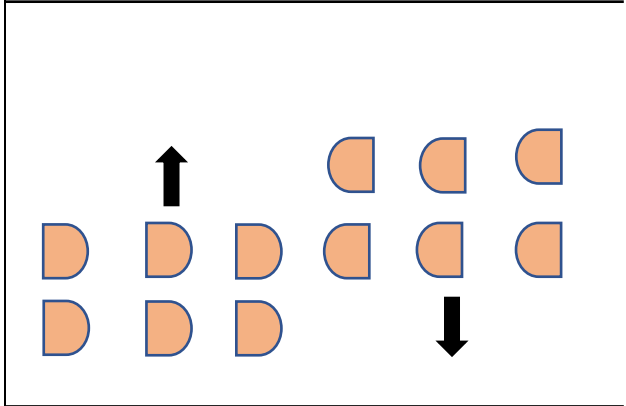
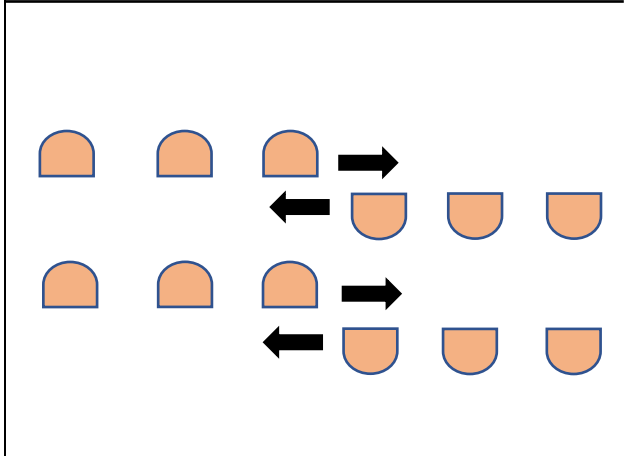
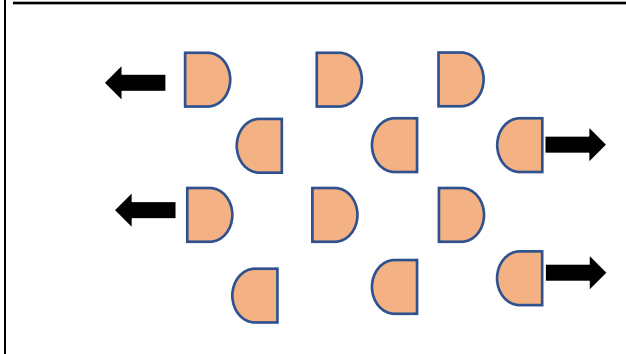
Кількість тактів: 44 такти.

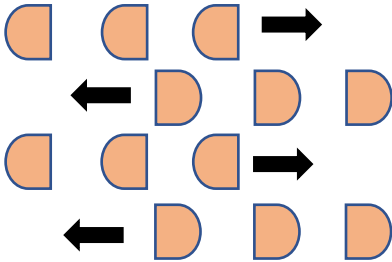
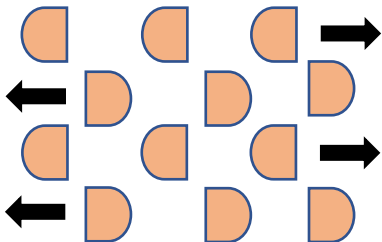
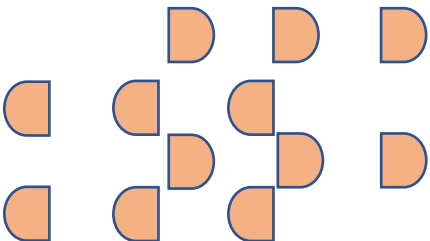
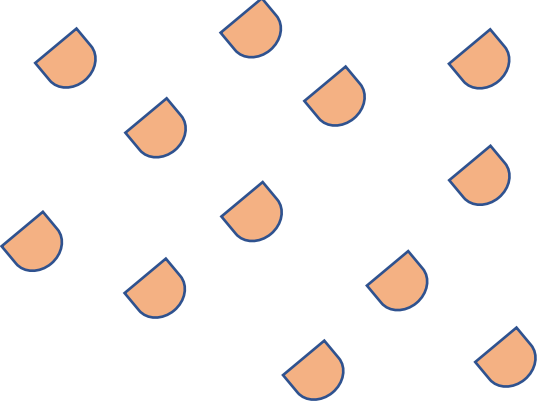
Тривалість: 00:00 – 01:06.

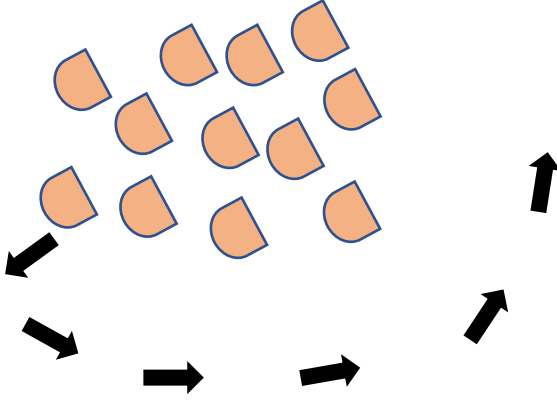
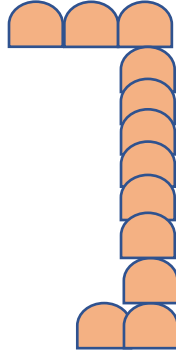
Першу частину виконують: 12 учасників.

Хореографічні малюнки	Опис дії та кількість тактів
	00:00–00:06 (4 такти) Учасники всі стоять на місці та повернуті в задані напрямки.
	00:06–00:20 (9 тактів) Учасники пересуваються звичайною ходьбою в середньому або в швидкому темпі в хаотичному порядку, займаючи всю площину сцени. Передають емоції зайнятості та не бачення нічого окрім свого напрямку. На останні два такти виконують поворот шене на місці або в

	пересуванні, щоб зайняти своє положення в наступному малюнку. Руки переводяться в третю та першу позицію. На останню чверть останнього такту учасники виконують скидання корпусу вниз та швидко повертаються в положення стоячи; руки опущені.
	00:20-00:25 (4 такти) Учасники стають в колони та пересуваються звичайним швидким кроком; руки опущені; рухаються в фізіологічному русі. Дія виконується по периметру сцені. Передають стан зібрання одного механізму.
	
	

	00:25-00:40 (10 тактів) Учасники продовжують рухатися звичайний кроком з опущеними руками. На кожен третій крок виконується різка зміна напрямку та продовжується рух в заданому напрямі. На 6 такт учасники змінюють ходу назад спиною, а на 7 такт знов повертаються та йдуть в напрямку вперед – лицем. Для точного розуміння, малюнок додається.
	На останній 10 такт учасники через швидкі мілкі кроки переміщуються в наступний заданий малюнок.
	
	

	
	
	
	00:40 – 01:00 (12 тактів) Учасники виконують хореографічну комбінацію. Перші 4 такти використовується поліфонія з права на ліво по 4 людини. З 4 по 12 такт виконують хореографічну комбінацію всі разом, передаючи відчуття одного механізму. Хореографічна комбінація містить декілька повторень дрібних рухів правою ногою та зміна положень рук з першої позиції в третю позицію; задіяння Grand Battement з Demi-rond

	в стилізації сучасного танцю; декілька обертів по шостій позиції на місті; основні рухи Contemporary та декілька стрибків на підлозі зі зміною ракурсів. Вся хореографічна комбінація узгоджена з музичним матеріалом.
	01:00-01:06 (5 тактів) Всі учасники переміщуються з 2 точки сцени через аван-сцену в 6-ту точку сцени, використовуючи дрібні та швидкі кроки, руки знаходяться в Джек-позиції, плечі рухаються в протидіях ногам. На кожний «1» рахунок, один учасник виконує звичайний один стрибок та продовжує рух дрібним та швидким кроком. За 5 тактів стрибає 4 різні людини.
	

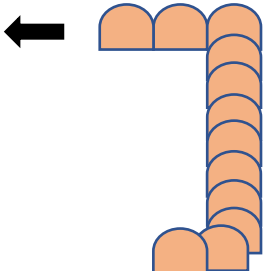
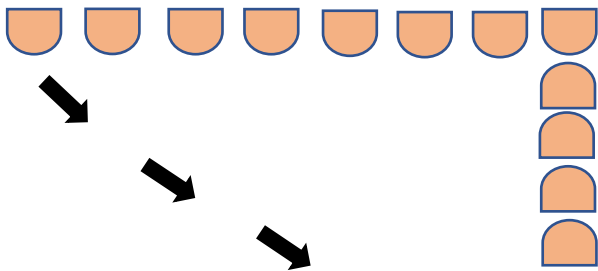
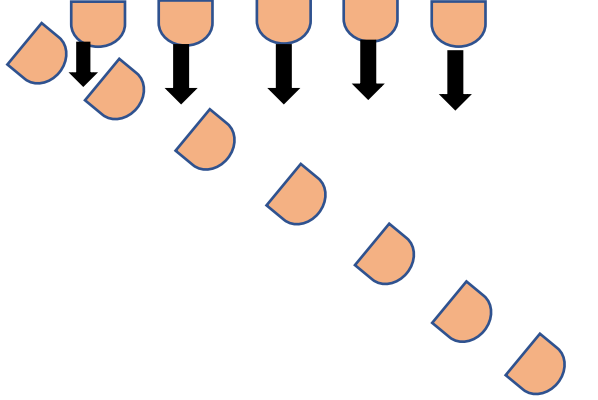
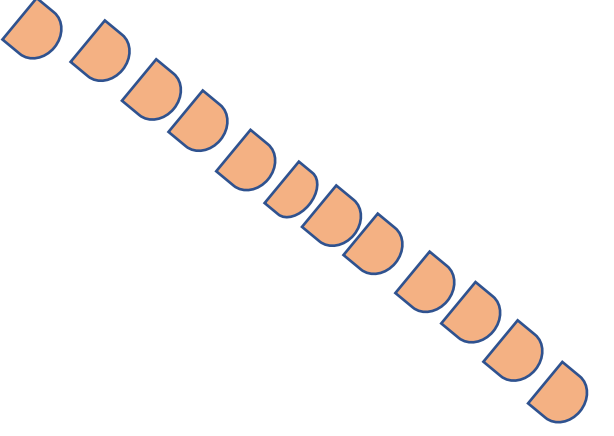
Частина 2. Зав'язка

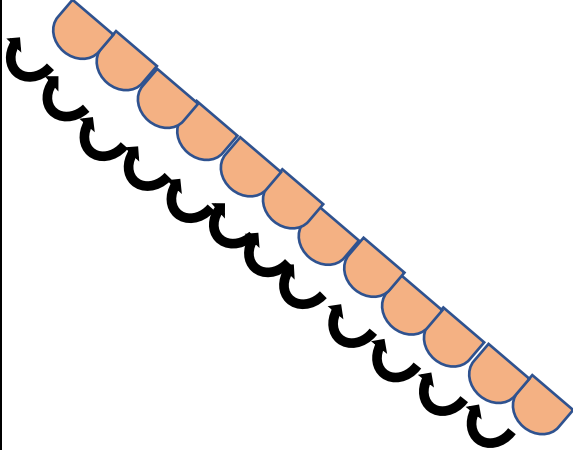
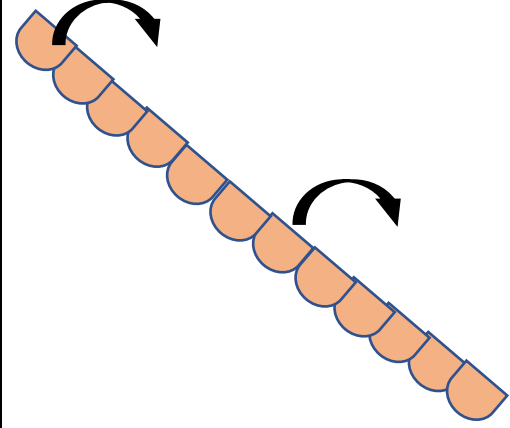
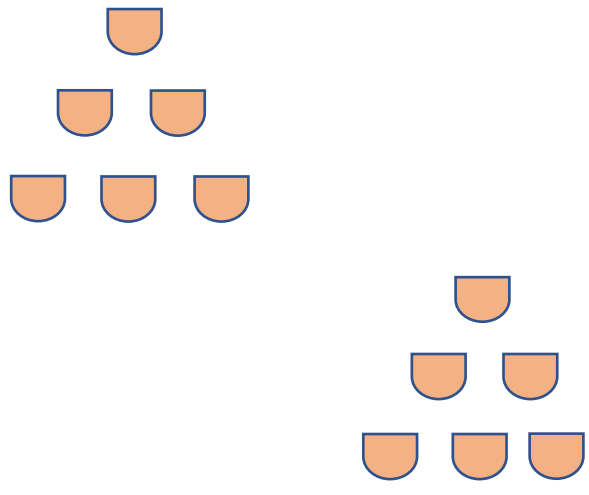
Музичний розмір: 2/4

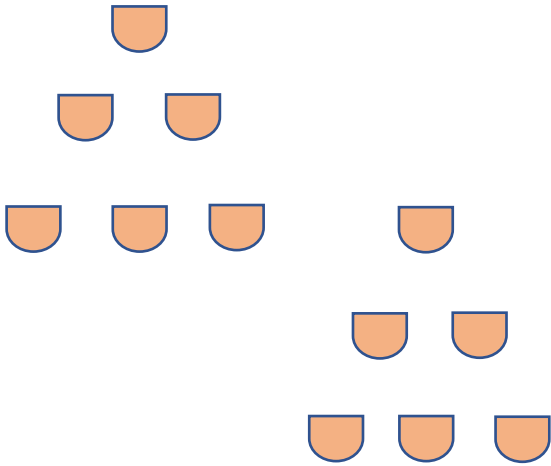
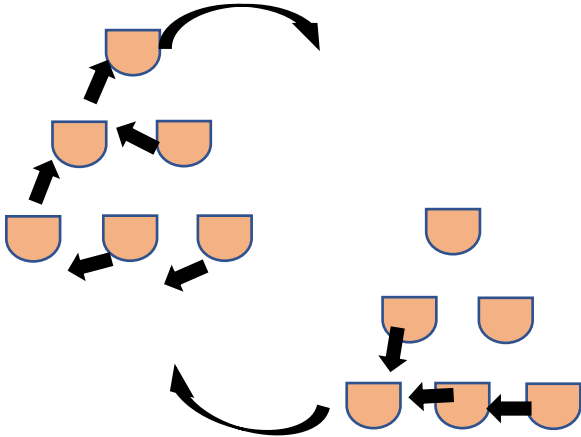
Кількість тактів: 34 такти

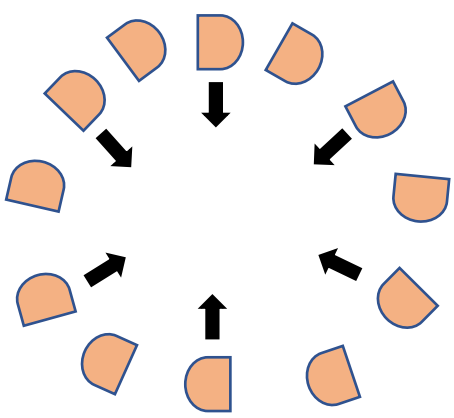
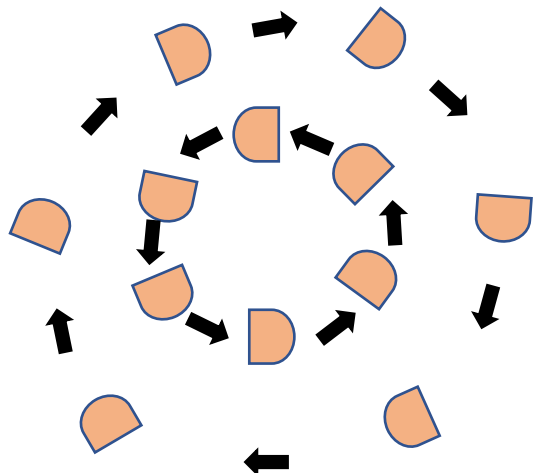
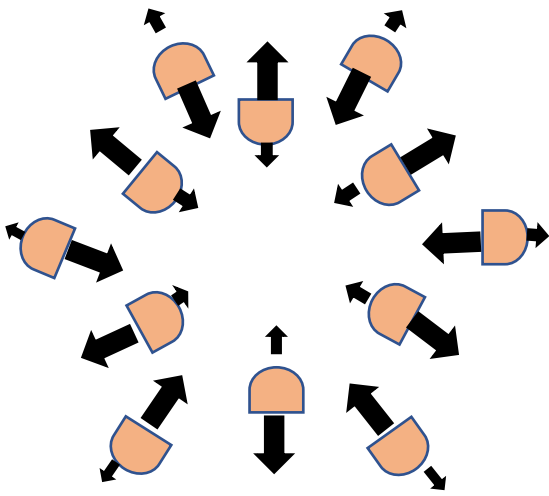
Тривалість: 01:06 – 01:59

Першу частину виконують: 12 учасників

Хореографічні малюнки	Опис дії та кількість тактів
	01:06-01:18 (8 тактів) Переміщення учасників по сценічному майданчику на задньому плані сцени з 6 точки в 4 точку, виконуючи тріплет в бік, руки піднімаються через сторони наверх та розкриваються в другу позицію. Дане переміщення задіяно в 4 музичних тактах.
	
	Наступні 4 такти учасники продовжують переміщення по сценічному майданчику з 4 точки сцени в 8 точку сцени виконуючи вальсовий крок зі зміною ракурсу та вибудовують діагональ.
	На останній восьмий такт, учасники які знаходяться в лінії на задньому плані, підходять швидкими кроками в проміжки в діагональ.

	01:18-01:30 (8 тактів) Учасники перебувають в діагоналі з 8 точки сцени в 4 точку та виконують хореографічну комбінацію в ракурсі в 2-гу точку сцени та використовується хореографічний прийом канон відстаючи на один рахунок від попереднього танцівника. Створення ефекту швидкоплинності часу. Хореографічна комбінація узгоджена з музичним матеріалом та використовує кругові рухи руками в різних комбінаціях, підняття ніг на висоту 90°; створення ефекту живого годинника. Також виконуються стійка на руках та комбінування прийомів contemporary, свінгу та інерції.
	На останні 2 такти виконується переміщення учасників поворотом шене, руки опущені вниз, трохи округлі та розділяються на дві групи, як зазначено на малюнку.
	01:30-01:46 (10 тактів) Виконується хореографічна комбінація, яка використовує в собі широкі позиції ніг та рук, за рахунок поліфонічного прийому створюються

	сюрреалістичні форми. В основу комбінації покладено використання форми кола та реалізація через рухи рук та ніг. Також на кожні 4 рахунки застосовується зміна ракурсу танцівника. В комбінації задіяні стрибки у висоту з пересуванням в просторі та перехід в партер виконуючи швидке набування заданого положення та вихід в наступний рух. Присутнє використання свінгу та дрібних циклічних рухів. Хореографічна комбінація узгоджена з музичним матеріалом. Учасники, які розділені на дві групи, виконують однакову комбінацію, використовуючи прийом віддзеркалення.
	01:48-01:59 (8 тактів) Танцівники з'єднуються в велике коло використовуючи широкий біг, корпус зібраний. Перші 2 такти танцівники біжать в колі за часовим напрямком. На наступні 2 такти учасники розділяються на два кола, перше внутрішнє біжить в проти часового напрямку, зовнішнє коло продовжує бігти за часовим напрямком. Наступні 3 такти

	виконавці виконують циклічний рух руками по колу назад, ноги виконують переступання вперед та назад в швидкому темпі. Внутрішнє коло виконує в середину, зовнішнє коло виконує на зовні. На останній такт напрям виконання руху змінюється і учасники міняються місцями. Ті хто був у внутрішньому колі виходять на зовнішнє, а зовнішнє переходить у внутрішнє.
	
	

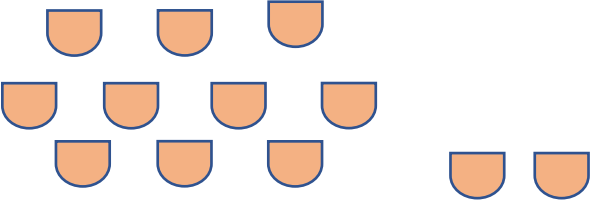
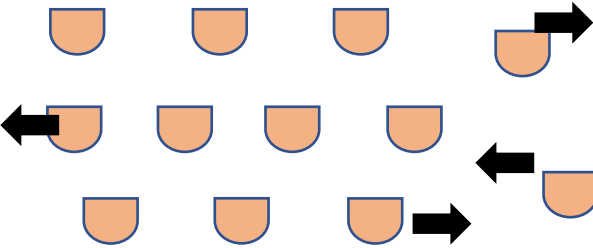
Частина 3. Розвиток дії

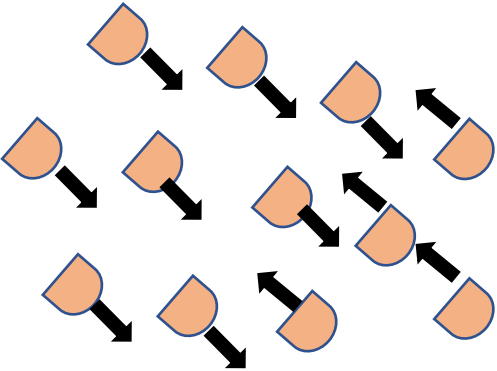
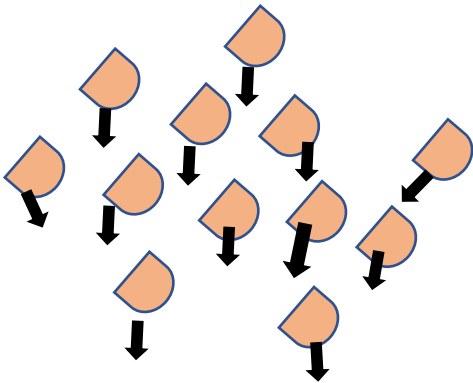
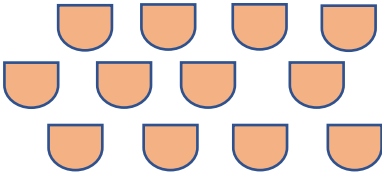
Музичний розмір: 2/4 та 3/4

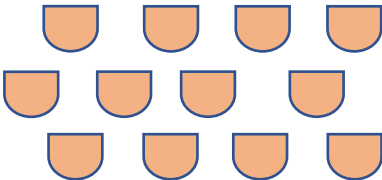
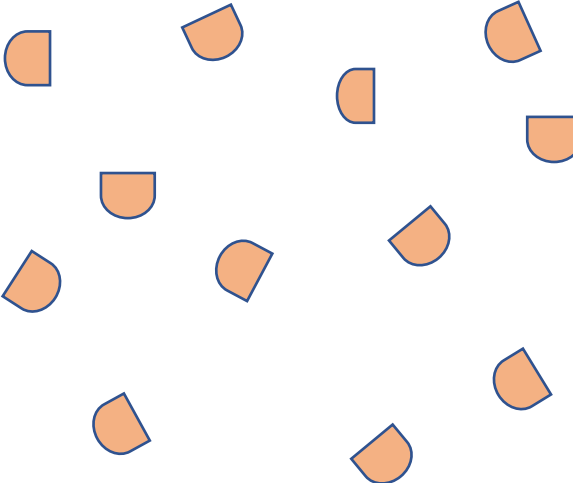
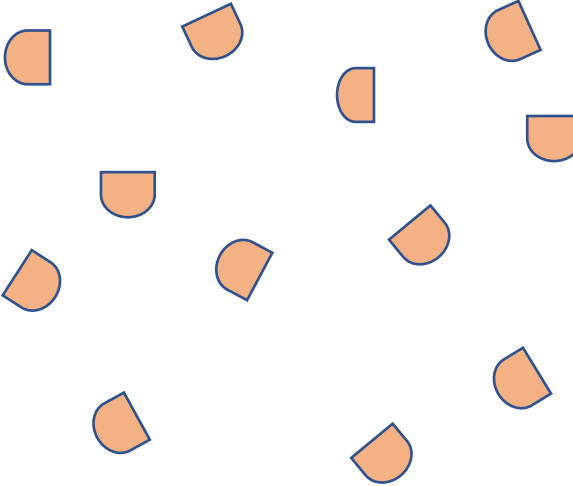
Кількість тактів: 44 такти в розмірі 2/4 та 31 такт в розмірі 3/4

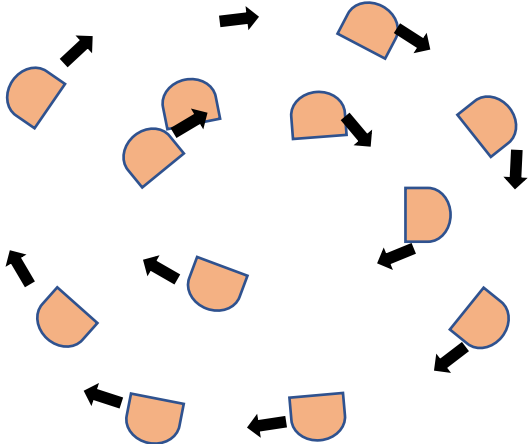
Тривалість: 01:59 – 04:33

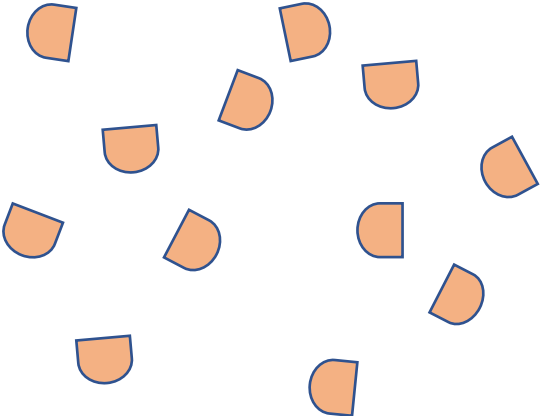
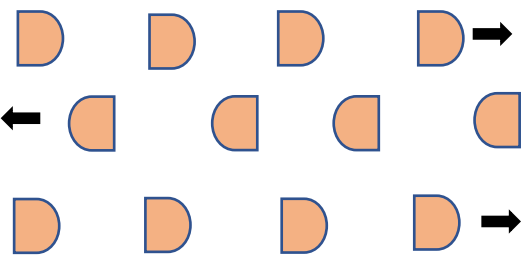
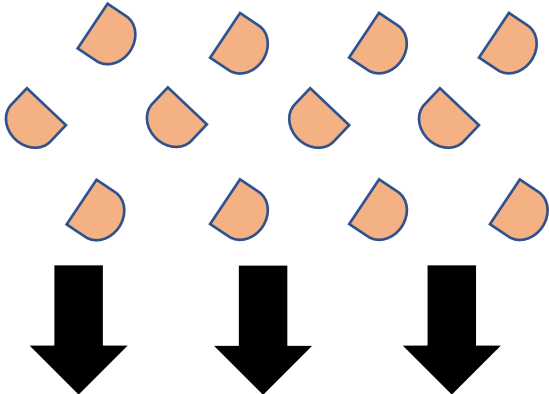
Першу частину виконують: 12 учасників

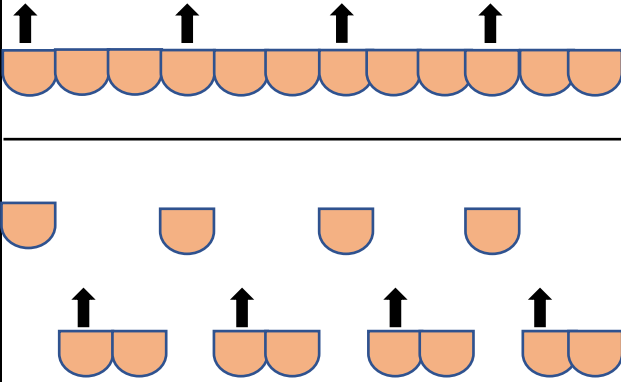
Хореографічні малюнки	Опис дії та кількість тактів
	01:59-02:11 (8 тактів) Двоє учасників продовжують біг на місці, демонструючи велику завантаженість справами, що необхідно виконати терміново, не звертаючи на внутрішню пустоту. Інші 10 учасників своїми діями передають відчуття слабкості та затьмареного розуму, що не дає явно відображати людські рухи. Учасники виконують рухи на підлозі.
	02:11-02:22 (8 тактів) Двоє виконавців приєднуються до інших 10 учасників на підлогу та виконують повільну комбінацію з чіткими точками. В комбінації використовуються перекати по підлозі, ембріони, вихід на одне плече та підняття ніг в заданий напрямок, перекат через плечі та вихід в положення стілець. Дана комбінація узгоджена з музичним матеріалом. Виконавці відтворюють

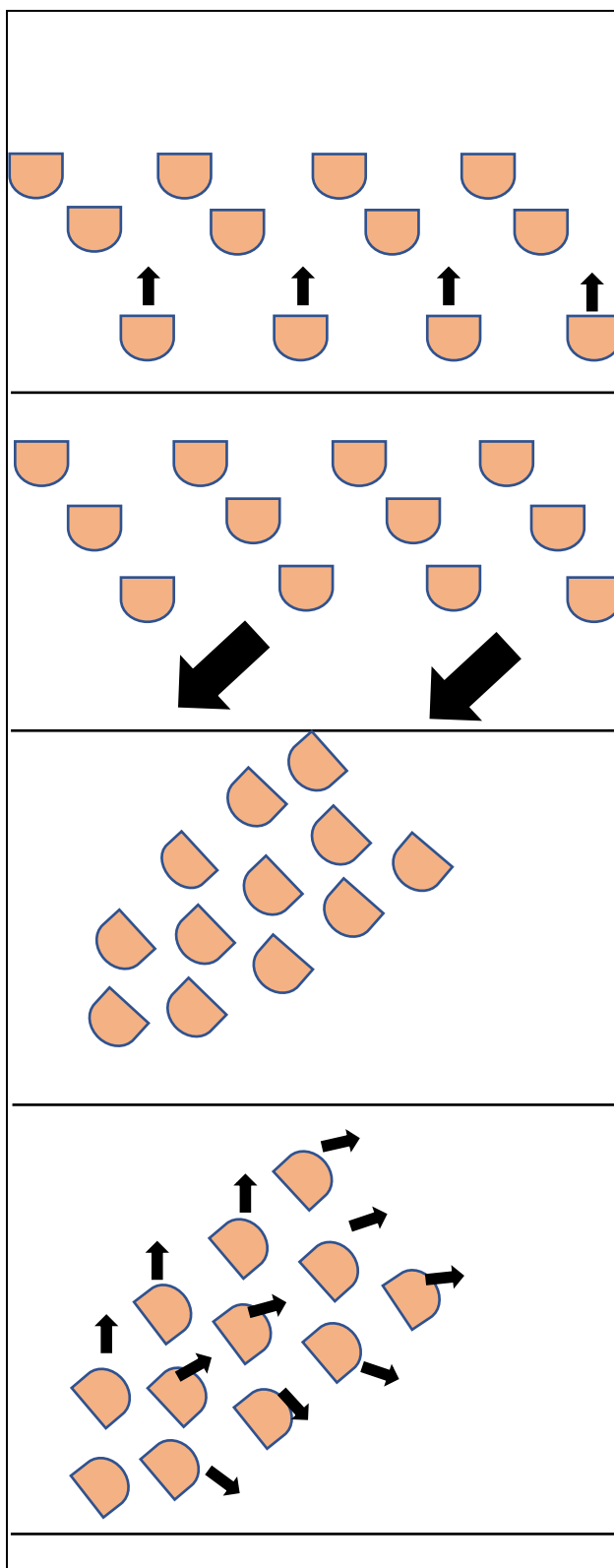
	в різних напрямках по лініях, створюється ефект багат шаровості та динамічності. Емоційна складова – передача усвідомлення того, що внутрішній стан майже на грані емоційного виплеску, але потрібно триматися за різні можливості.
	02:22-02:35 (8 тактів) Виконавці відображають боротьбу зі внутрішнім опустошенням та продовження працьовитості. Хореографічна комбінація містить в собі різкі та дрібні рухи руками у верхній частині корпусу, виходячи в
	положення на коліна, переказати по підлозі зі зміною малюнків, що створює ефект напливу. Хореографічна лексика узгоджена з музичним матеріалом.
	
	02:35-02:47 (8 тактів) Учасники перебувають в багаторівневій композиції. Перша

	лінія на підлозі в положенні сидючи, друга лінія на підлозі стоять на колінах, третя лінія в положенні стоячи. Виконавці виконую хореографічну комбінацію, задіяючи повороти голови, різкі та дрібні рухи руками та використовуючи реквізит-аксесуар одягу – краватка. Відображають емоційної прірви та проявлення психологічних розладів, які вже не можливо тримати всередині.
	02:47-03:05 (11 тактів) Учасники використовуючи імпрровізацію розпадаються з купки в хаотичне розташування та відтворюють боротьбу зі внутрішніми психологічними розладами в залежності від своїх характерів та світобачення, використовуючи реквізит.
	03:06 – 03:17 (4 такти) Танцівники стоять на місці та споглядають в повільному темпі навколо себе простір, ніби вперше бачать його. Настання тиші та спокою. Передаються емоції пізнання та прокидання від довгої темряві в собі.

	03:17 – 03:28 (4 такти) Зберігаючи попередній малюнок, танцівники опускаються вниз, передаючи емоції ломки від настання тиші. Відтворюють німий крик із закритими вухами, доторкання до свого тіла ніби вперше із зацікавленістю. Лягають на підлогу, виконується аксисилабус на лопатках узгоджуючи з музичним матеріалом.
	03:28 -03:48 (7 тактів) Хореографічна комбінація на підлозі виконується в повільному темпі, використовуються такі рухи: лежачи спиною на підлозі піднімання ніг на верх 90° та виконання en l'air, опускаючи одну ногу на підлогу, разом з поворотом корпусу на живіт відтворюється вихід в «скорпіон», перехід через перекаат «хмаринка» відбувається вихід в положення напів-міст, робоча рука піднімається наверх. Підйом робочої ноги через rond в положення attitude на верх, корпус спрямований вниз. З виведенням ноги в бік відбувається перекаат та перенос ваги тіла приходячи в згуртоване положення на підлозі. Хореографічна комбінація

	узгоджена з музичним матеріалом та виконується по колу. Емоційне забарвлення передає внутрішнє опустошення від омріяної тиші.
	03:48 – 04:10 (8 тактів) Відтворюється визволення від реквізита, що означає пропрацювання психологічних та нервових проблем які пригнічували внутрішній стан людини.
	Хореографічна комбінація узгоджена з музичним матеріалом та виконується в довільному розташуванні учасників.
	Хореографічна комбінація складається з таких рухів, як: перебуваючи на підлозі в сидячому положенні, знімається краватка та тримаючи в обох руках, відтворюється напів-коло корпусом, змінюється напрямлення корпусу. Слайд в бік не робочої ноги, руки переводяться в другу та третю позиції, корпусом та ногою відтворюється форма кута. Додаючи пережат з роботою рук вісімки, вихід на подвійний пірует an dedans. В переміщенні по сценічному

	майданчику виконується два стрибки маленького jete та слайд в бік з rond de jambe назад. Руки відтворюють дотичний рух як і в ногах, та виступають допоміжними у створенні об'ємної форми. Створюючи руками кругові рухи, відбуваються звичайні кроки вперед по напрямку та виконується стійка на руках. Стаючи на опорну ногу, робоча нога виводиться через revele lent в бік, руки супроводжують рух. Робоча нога через положення retete опускається вниз навхрест та виконуються декілька кроків та оберт на місці із завалом віссю. Руки відтворюють рухи вісімок з реквізитом. На останній такт руки тягнуться вперед за реквізитом, ноги виконують звичайні кроки вперед виходячи на авансцену.
	04:10-04:33 (8 тактів) Скидаючи реквізит на підлогу, по черзі по 4 людини в три заходи відходять назад, застосовуючи інерцію сили від руки з додаванням хвилі в тілі та звичайні кроки назад. В хореографічній комбінації, яка узгоджена з музичним матеріалом,

використовуються рухи: поворот на місці з спіраллю в тілі, руки в другій та третій позиції, перехід в зібраний корпус, відкриваються руки наверх та по-черзі піднімаються, створюючи ефект співаючих рук. Широкий крок в задані напрямки з посиленням рук, перехід в шене з переміщенням в задані малюнки. Піднімаючи ліву руку наверх, виконується нахил корпусу вперед та назад, з інерцією руху розворот в інший напрямок, нахил корпусу вбік з випадом на ліву ногу.

Створюється ефект одного дихання, передаються емоції та стану набуття вільності в рухах.

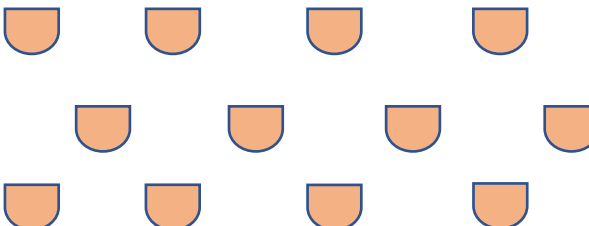
Частина 4. Кульмінація

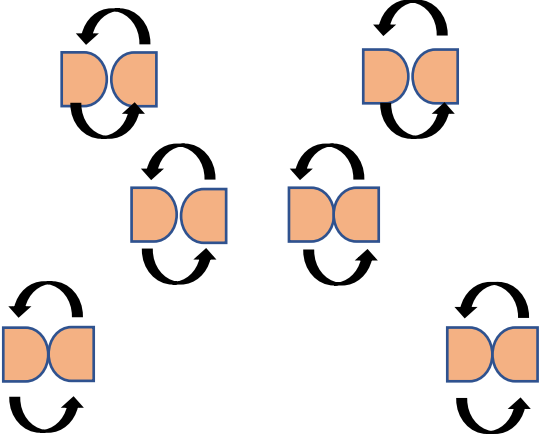
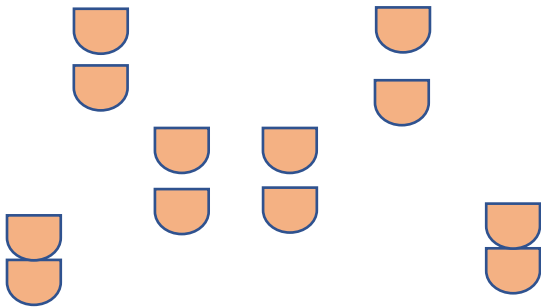
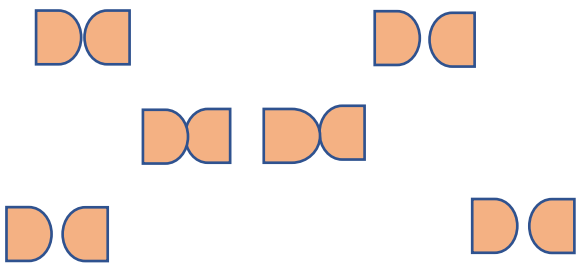
Музичний розмір: 3/4

Кількість тактів: 15 тактів

Тривалість: 04:33 – 05:12

Першу частину виконують: 12 учасників

Хореографічні малюнки	Опис дії та кількість тактів
	04:33–04:50 (8 тактів) Виконується хореографічна комбінація, використовуючи обширні рухи, стрибки наверх та в підлогу; передається легкість, насолода від руху та життя. Комбінація узгоджена з музичним матеріалом. Стрибок в задані напрямки, одна нога на пасе, руки в третю розкриту позицію, перехід на опорну ногу, робоча нога відкривається через attitude з rond, корпус нахиляється вперед, перехід в подвійний пірует, робоча нога на пасе, руки закручуються в спіраль. Танцівники виконують стрибок в бік на підлогу з проїздом та перекатом по підлозі, виходячи в положення випадку на колінах з колом корпусу. Далі на музичні акценти перестрибка на руках та вихід у поворот на місці із спіралями, виконуючи декілька кроків вперед, подаючи корпус вперед, розкриваючи руки в бік та

	використовуючи звичайні кроки перехід у пари.
	04:50–05:12 (7 тактів) Відтворюючи рухи у парі, передається стан підтримки та взаємодопомоги, що надихає кожну людину та розкриває крила. Хореографічна комбінація узгоджена з музичним матеріалом. Стоячи в парах виконуються нахили корпусу через півколо, обнімаються один з одним. Через поворот, одна людина повертається спиною до іншої та виконується танцювальна підтримка, з інерцією виходять в стояче положення створюючи ефект, ракушки та накривання.
	Розкриваючись з зібраного корпусу виконується перехід через поворот шене; одна людина позаду іншої відтворює дрібні рухи руками задіючи руки іншої людини і в завершені обнімає позаду з коливанням в сторони. Через розкриття у випад лицем один до одного підходять ближче в пару. Вирівнюють руки вперед в темп музичного матеріалу.
	

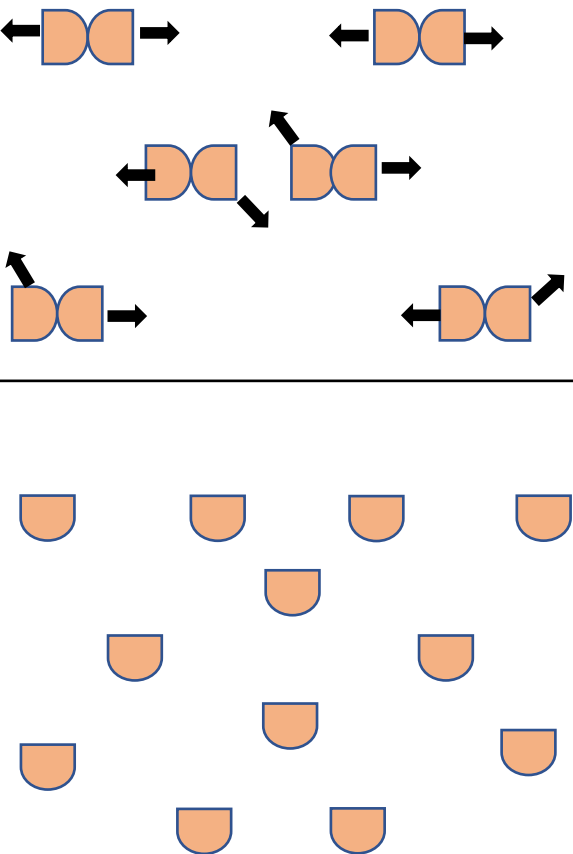
Частина 5. Розв'язка

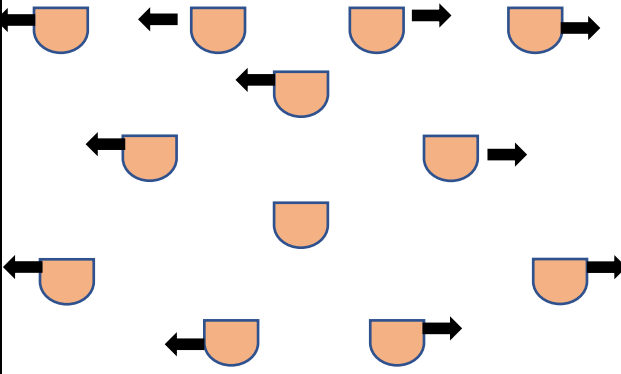
Музичний розмір: 3/4

Кількість тактів: 16 тактів

Тривалість: 05:12 – 06:11

Першу частину виконують: 12 учасників

Хореографічні малюнки	Опис дії та кількість тактів
	05:12–05:34 (8 тактів) В даній частині відображається результат підтримки один одного, люди стають яскравішими, їм легко жити і водночас насичені енергією для відтворення свої цілей та мрій. Промінь світла, що вийшов із темного періоду життя та дав надію і енергію на світле майбутнє. Танцівники, перебуваючи в парах, обнімаються та виконують півколо головою і через хвилю корпусу розкриваються один від одного, використовуючи прийоми імпровізації та широку властивість руху, відтворюють емоції легкості, щасливості та насолоди від життя.

	05:34–06:11 (8 тактів) Продовжується імпровізація кожної людини, відтворюється повернення в здоровий стан тіла та розуму. На кожний рахунок зупиняється одна людина, та звичайним спокійним кроком прямує за лаштунки, цим саме відображаючи відновлення психологічного стану людини та прямування в світле майбутнє. Одна людина відтворює свою імпровізацію до кінці музичного треку та на останній такт запиняється по центру сцени в проміні світла, споглядаючи у світле та щасливе майбутнє.
	

ВИСНОВКИ

У магістерській роботі на тему «Сюрреалізм в контексті сучасного життя українців та його інтерпретації в танці Contemporary» досліджувала вплив сюрреалізму на сучасне життя українців, основні характерні ознаки сюрреалізму та концепції танцю Contemporary, що використовувалися в хореографічних творах сучасності. Проаналізувала та сформулювала історичні аспекти проявлення сюрреалізму в різних видах мистецтва світу та України.

У результаті дослідження теоретичного матеріалу, було виявлено основні історичні та мистецькі аспекти. Мистецтво сучасності через різні напрямки мистецтва відображає сучасність застосовуючи мистецькі методи і прийоми, основується на дослідженні внутрішніх емоцій людини, її цінностей, життєвого досвіду. Сучасний напрямок сюрреалізм використовуючи автоматичне письмо, фантастичні образи, символи, сновидіння, підсвідомість, ірраціональність та імпровізацію, розкрив внутрішні реакції людини на зовнішні чинники, широкі можливості підсвідомого стану, емоції та хвилювання людини, яка збігає від жорстокої реальності. Сюрреалізм найбільше проявлявся в між воєнні періоди ХХ століття. Тож відомі митці різних видів мистецтва змогли повноцінно відобразити в своїх роботах, мрії, фантазії, соціально-політичні теми, життєві історії, використовуючи ознаки сюрреалізму. Дослідивши різні життєві історії можемо прийти до висновку, що українці перебувають в складному історичному моменті, виборюючи свою незалежність та внутрішній спокій. Тож для кожного українця, кожен день є сюрреалістичним. І це кращий світ, що може дозволити собі українець.

Сучасний хореографічний напрям contemporary надає свободу експериментальних пошуків та досліджень внутрішніх реакцій людського тіла. Танець Contemporary, розглядаючи як мистецький рух, звертається до концепції розкриття ідеї, не звертаючи уваги на способи відтворення. Тож

дослідження сюрреалізму та внутрішніх емоцій через рух в танці Contemporary є досить гармонійним та успішно проявленим.

Також в даній магістерській роботі досліджувала творчість відомих європейських хореографів, Cristal Pite та Marcos Morau. В своїх хореографічних роботах вони відображають соціально-політичні теми, життєві історії між воєнних періодів, порівняння життя та смерті, відтворення фантастичних образів, релігійні теми та образи, антиутопічні сценарії. Особливостями у створенні вистав, балетів, хореографи часто звертаються до підсвідомості, бачення снів у реальності та дослідження взаємозв'язків між людьми та людиною і простором. Переглядаючи хореографічні вистави Cristal Pite «Light of Passage», «Angel`s Atlas» та Marcos Morau «Sonoma», «Pasionaria», можу зазначити, що хореографи використовували синхронність виконання танцівниками хореографічної лексики, взаємозв'язки тілесних практик, створення форм, поз, засоби вираження, що найяскравіше відображали сюрреалістичність. Сценічні рішення, костюми, декорації, світлові ефекти тільки збагачували вистави та підкреслювали передання сюрреалізму в хореографічному мистецті.

Переходячи до творчого проєкту під назвою «Україна: сюрреалізм сучасного буття», досліджувала тематику проблем адаптації людини до зовнішніх чинників, як наслідок стресових ситуацій в житті людини. Данну тематику обрала основуючись на сучасному житті українців, їх внутрішньо-емоційний стан, хвилювання та реакції на зовнішні фактори, що створюються постійним потоком інформації та великим напруження. Для повноцінного відтворення свого задуму, використала неокласичну музичну, що створює ефект дисонансу; через реквізит костюму – відобразила замкненість з психологічними проблемами, основувалася на хореографічному стилі Contemporary. В сценічних та хореографічних сценах використовувала прийоми поліфонії; синхронність виконання переміщень та хореографічної лексики; використання імпровізаційних прийомів із поставленими завданнями, що розкривають індивідуальність танцівника та особливі життєві

переживання. Використовуючи симетричні та асиметричні малюнки, відображала різні стани людської життєдіяльності, що підкреслювалися засобами вираження. Надихаючись хореографічними балетами Cristal Pite та Marcos Moraц, застосувала в своїй роботі основні характеристичні ознаки сюрреалізму та методи відтворення сюрреалістичних ідей.

В практичному завданні переді мною було поставлено такі задачі, як: створення хореографічної розгорнутої композиції з розкриттям теми та використанням сучасних технологій і засобів виразності для досягнення сюрреалістичності. Організувати репетиційний процес, де розроблялися та вдосконалювалися хореографічні аспекти постановки. Відтворити публічний показ постановки та викласти повноцінно хореографічну розгорнуту композицію в текстовому вигляді, для розкриття всіх аспектів створення хореографічної постановки. Проводячи аналіз своєї роботи, можу запевнити, що із поставленими завданнями впоралася та відобразила всі свої задуми, ідеї та змогла повноцінно розкрити сюрреалізм в хореографічній розгорнутій композиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрієнко М. Європейське мистецтво XX ст.: матеріали міжнар. конф.: збірник/Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та ентології ім. М. Т. Рильського НАН України; ред. О. Федорук. – Київ: Абрис, 1996. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://elib.nlu.org.ua/object.html?id=6165> (дата звернення 12.10.2024)
2. Андрієнко М. Текст Володимира Січинського: Сучасне українське мистецтво. Львів 1934. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://web.archive.org/web/20150404093631/http://uartlib.org/downloads/Andrienko_Sichinskiy_uartlib.org.pdf (дата звернення 26.10.2024)
3. Волонтерський проект «Хащі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/@hushchi/videos> (дата звернення 24.10.2024)
4. Дністровський А. Чи був український сюрреалізм? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=vbEWJNlzGtw> (дата звернення 21.10.2024)
5. Дроздова О. В. Історія Українсько культури. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни.: Полтава 2010. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5752136/page:10/> (дата звернення 22.10.2024)
6. Іванова К. А. Історія світової та української культури. Кредитно-модульний курс: Навчальний посібник для студ. вищих навчальних закладів /К. А. Іванова, А. П. Лантух, Г. О. Хіріна, С. І. Шитов, А. О. Якуба. – Х.: Вид-во НФаУ: Золоті сторінки, 2012. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5599275/> (дата звернення 23.10.2024)
7. Лукашевич П. Творче об'єднання художників «Артес»: 1929-1935. Перекладач Пінчевська Б. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Piotr_Lukasiewicz/Tvorche_obiednannia_khudozhnykiv_Artes_19291935.pdf?PHPSESSID=lalipudpjmetd540dmlld7mqcql (дата звернення 26.10.2024)

8. Новітня історія України. Україна за радянської доби. Україна між двома війнами (1921-1939 pp.) Масові репресії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uahistory.co/book/novitnya/54.html> (дата звернення 20.10.2024)
9. Олег Шупляк [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://shupliak.art/> (дата звернення 01.11.2024)
10. Основні тенденції розвитку культури в ХХ ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.info-library.com.ua/books-text-2841.html> (дата звернення 15.10.2024)
11. Пастух Тарас Київська школа поетів та її оточення: (модерні стильові течії української поезії 1960–90-х років): монографія / Т. В. Пастух. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 700 с. ISBN 978-966-613-805-0. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://shron1.chtyvo.org.ua/Pastukh_Taras/Kyivska_shkola_poetiv_ta_ii_otochen_nia_moderni_stylovi_techii_ukrainskoi_poezii_196090-kh_rokiv.pdf?PHPSESSID=tk6purns4gk04ckcbnuuq4tpl1 (дата звернення 28.10.2024)
12. Публікація в інстаграм акаунті @Hush.chi «Якась паралельна реальність та сюрреалізм...» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.instagram.com/hush.chi/p/CnejJpXKfRc/?img_index=9 (дата звернення 24.10.2024)
13. Римаренко Ю., «Розстріляне відродження» Мала енциклопедія етнодержавознавства/ Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України – Київ: Генеза, Довіра, 1996.- 942с
14. Саліженко Ю. Ідея як пізнавальна та естетична цінність у творах концептуального мистецтва. УДК 165.173:17.022.1 стр. 293-300. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://journals.oa.edu.ua/Philosophy/issue/%20view/131/6#page=293%22%3E> (дата звернення 06.11.2024)

15. Сидор-Гібелинда О. Українці на венеційській бієнале: сто років присутності / Олег Сидор-Гібелинда. — К.: Наш час, 2008.— 306 с. — (Сер. «Невідома Україна»).
16. Столична Бібліотека. Мистецька онлайн-лекція "Український сюрреалізм: художники та поети" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=t1MZZ51VG8k> (дата звернення 21.10.2024)
17. Суспільне Культура. Сюрреалістка, феміністка, візіонерка: все, що варто знати про Емму Андієвську [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://suspilne.media/culture/412323-surrealistka-feministka-vizionerka-vse-so-varto-znati-pro-emmu-andievsku/> (дата звернення 31.10.2024)
18. Сучасні мистецькі та естетичні напрями ХХІ ст. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://estetica.etica.in.ua/suchasni-mistetski-ta-estetichni-napryami-hhi-st/> (дата звернення 13.10.2024)
19. Твори Михайла Андрієнка живуть для майбутнього [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://web.archive.org/web/20150406235238/http://uartlib.org/tvori-mihayla-andriyenka-zhivut-dlya-maybutnogo/> (дата звернення 30.10.2024)
20. УкрінФорм. Олег Шупляк заслужений художник України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.ukrinform.ua/rubric-culture/3587868-oleg-suplak-zasluzenij-hudoznik-ukraini.html> (дата звернення 01.11.2024)
21. Фізичний театр Glubshe Company [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://glubzhe.company/about/> (дата звернення 02.11.2024)
22. Фовізм, експресіонізм, сюрреалізм як напрями авангарду. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://studfile.net/preview/9268780/page:28/> (дата звернення 17.10.2024)
23. Хендрик О., Бортник К. Застосування експериментальних практик танцю контемпорарі в підготовці магістрів-хореографів/ Харківська державна академія культури, Харків, 2024.
24. Хендрик О. Ю. УДК 793.322:378.147. (477) Поняття Contemporary Dance та композиції його хореографічного тексту. Харків – 2017 р. стр. 128-130

25. Шевченко О., Акименко В. Сюрреалізм у мистецтві та його найвідоміші представники. УДК94:7.037.5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/43155/Shevchenko-183-185.pdf?sequence=1&isAllowed=y> (дата звернення 18.10.2024)
26. Betts, Gregory. “Canadian Surrealism: The Automatists.” *Avant-garde Canadian Literature: The Early Manifestations*, U of Toronto, 2013 Print. с.328
Режим доступу: <https://dokumen.pub/avant-garde-canadian-literature-the-early-manifestations-9781442696907.html> (дата звернення 18.10.2024)
27. Brufau C. Threads of history – artistic, cultural, personal – lie beyond the exuberant images and costumes of Marcos Morau’s new work *Sonoma*. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://springbackmagazine.com/read/marcos-morau-veronal-sonoma-surrealism-bunuel/> (дата звернення 24.11.2024)
28. Canadian Contemporary Dance in your Living [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nac-cna.ca/en/stories/story/canadian-contemporary-dance-in-your-livingroom> (дата звернення 23.11.2024)
29. Cathedral – Interview Marcos Morau over KOVA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=CNMtlbL8meg&t=6s> (дата звернення 22.11.2024)
30. Choreographer Crystal Pite [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://nac-cna.ca/en/bio/crystal-pite> (дата звернення 08.11.2024)
31. Crystal Pite choreographer. Works Performed by PNB [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.pnb.org/repertory/crystal-pite/> (дата звернення 08.11.2024)
32. Crystal Pite: Angel’s Atlas [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://visitor-media.com/production/crystal-pite-angels-atlas/> (дата звернення 14.10.2024)
33. Dance Translates the World, Life is not enough^ Interview with Marcos Morau, La Veronal [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://triennale.org/en/magazine/interview-with-marcos-morau-la-veronal> (дата звернення 17.11.2024)

34. Gagnon Francois-Mar. "Paul-Emile Borduas." Art Canada Institute – Institut De L'art Canadien, Art Canada Institute, 2014, [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.aci-iac.ca/art-books/paul-emileborduas/style-and-technique/ (дата звернення 19.10.2024)

35. Glibert J. Light of Passage, Royal Ballet review – a new full-evening work by Crystal Pite is eloquent and moving [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://theartsdesk.com/dance/light-passage-royal-ballet-review-new-full-evening-work-crystal-pite-eloquent-and-moving> (дата звернення 10.11.2024)

36. Gompertz W. What are you looking AT? /Penguin Books Ltd./ Andrew Numberg./ Great Britain. 2012. С.447

37. LaPointe-Crump, J. D. The future is now: An imperative for dance education. Journal of Physical Education, Recreation & Dance, 61(5),1990

38. Light of Passage review – Crystal Pite's magnificent dance of life [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.theguardian.com/stage/2022/oct/23/light-of-passage-crystal-pite-royal-opera-house-royal-ballet-review-flight-pattern-full-length> (дата звернення 14.11.2024)

39. Pasionaria Marcos Morau, La Veronal [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.theatrenational.be/en/activities/1971-pasionaria-o-marcos-morau-la-veronal> (дата звернення 24.11.2024)

40. Posth V. Marcos Morau: Surreal Synchronicity [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.danceicons.org/pages/index.php?p=240329163842>

41. Robertson E. Crystal Pite «The consonance rings true» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://the-talks.com/interview/crystal-pite/> (дата звернення 17.11.2024)

42. Robotic images from La Veronal^ interview with Marcos Morau [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://triennale.org/en/magazine/interview-marcos-morau> (дата
звернення 24.11.2024)

43. Why Legendary choreographer Crystal Pite stopped dancing [Електронний
ресурс]. – Режим доступу: [https://www.cbc.ca/arts/inthemaking/why-legendary-
choreographer-crystal-pite-stopped-dancing-1.4840071](https://www.cbc.ca/arts/inthemaking/why-legendary-choreographer-crystal-pite-stopped-dancing-1.4840071) (дата
звернення 10.11.2024)

ДОДАТКИ

Додаток 1

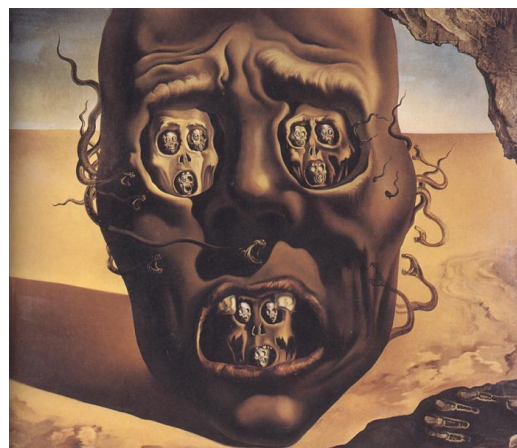
С. Далі «Постійність пам'яті»

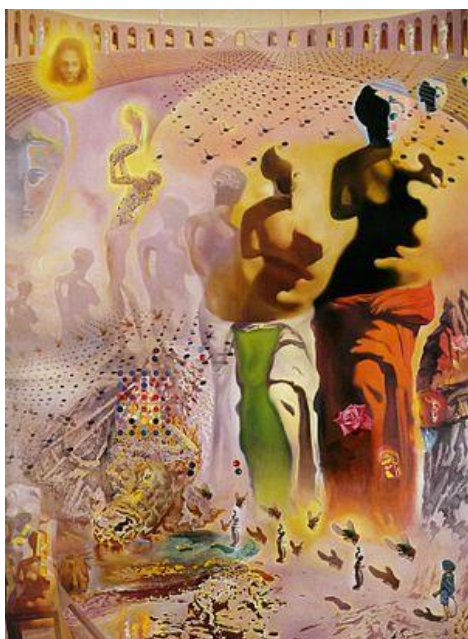
С. Далі «Перші дні весни»

С. Далі «Метамарфози Нарциса»

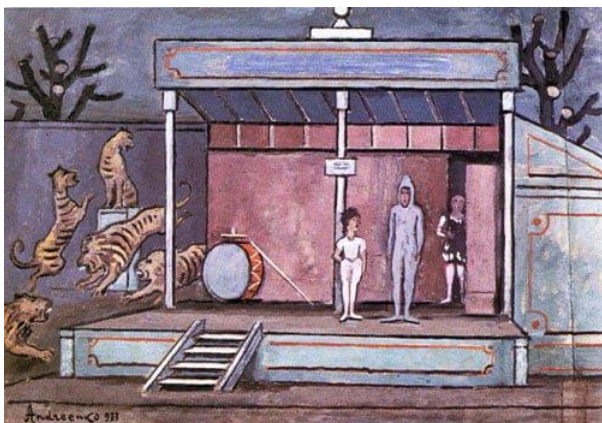

С. Далі «Обличчя війни»

С. Далі «Галюциногенний Тореадор»

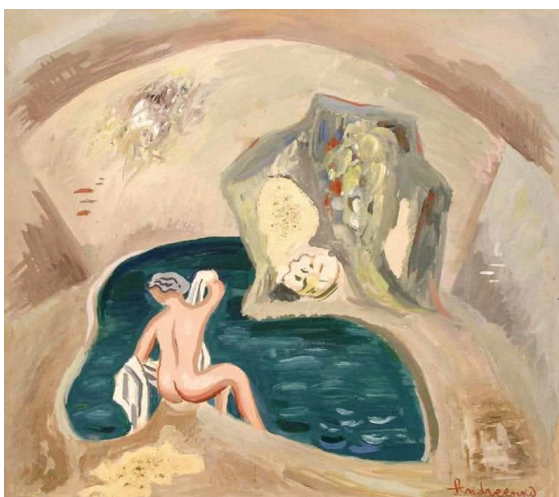
Додаток 2

М. Андрієнко-Нечитайло
«Ярмарковий намет»

М. Андрієнко-Нечитайло
«Натюрморт»

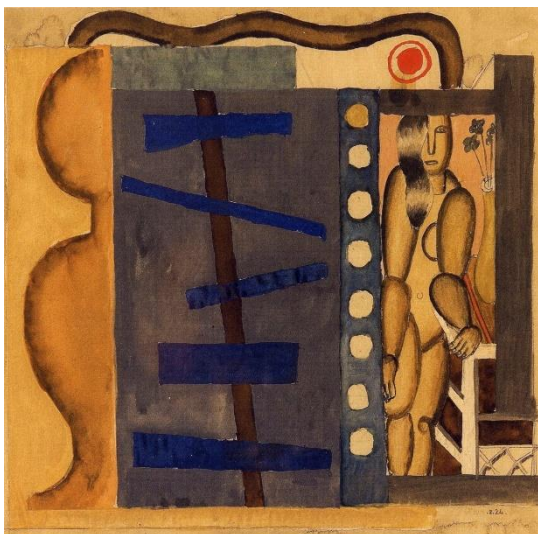

М. Андрієнко-Нечитайло
«Купальниця»

М. Андрієнко-Нечитайло
«Сільська дівчина»

Додаток 3

М. Влодорський «Лірична композиція»

М. Влодорський «Предмети»

М. Влодарський «Сон»

М. Влодарський «Серед каміння»

Додаток 4

Р. Сельський «Інтер'єри»

Е. Андієвська «Сім'я»

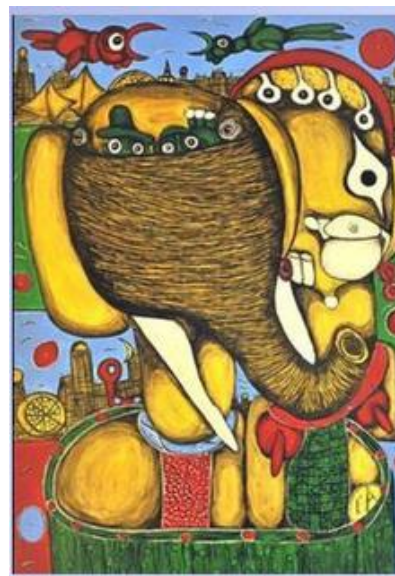
Е. Андієвська «Прогулянка»

Е. Андієвська «Пара»

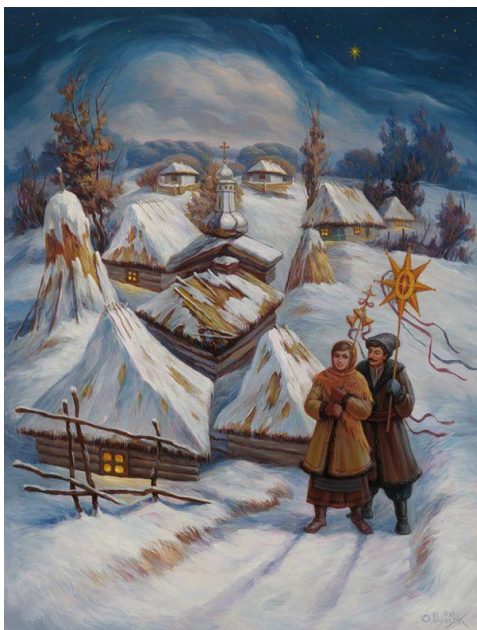

Е. Андієвська «Сніданок»

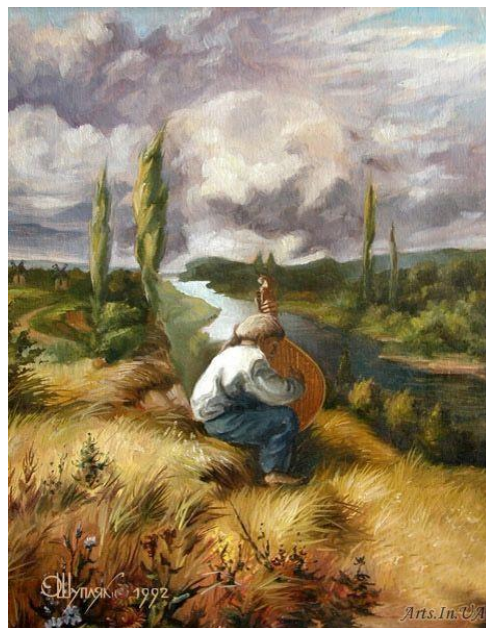

Е. Андієвська «Пара на тлі міста»

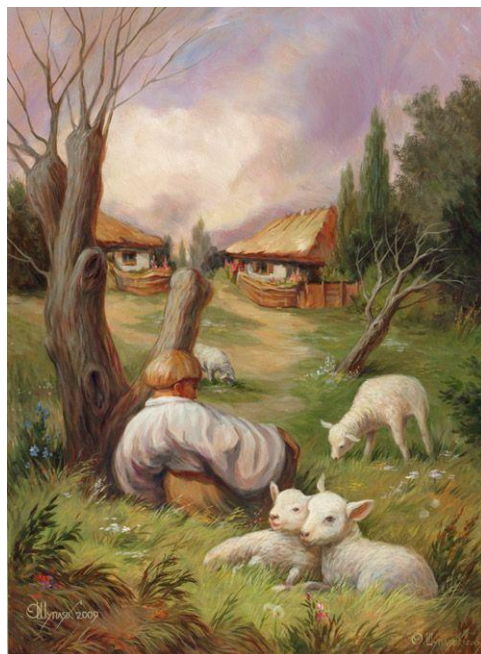
Додаток 5

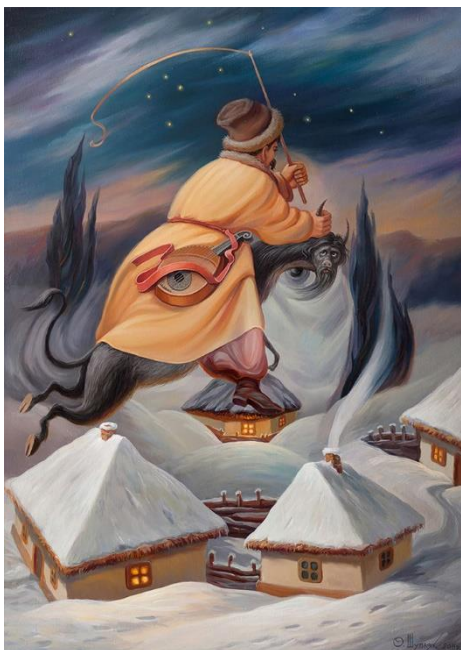

О. Шупляк «Богдан Лепкий (Різдво)»

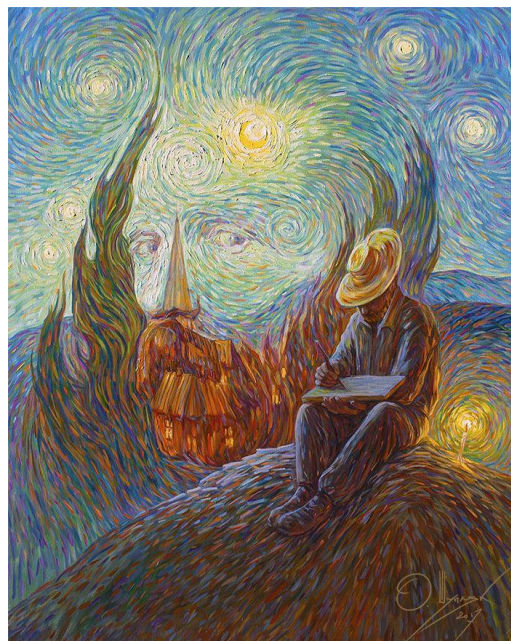
О. Шупляк
«Кобзар (порт. Т. Шевченко)»

О. Шупляк «Дарвін (наука і релігія)»

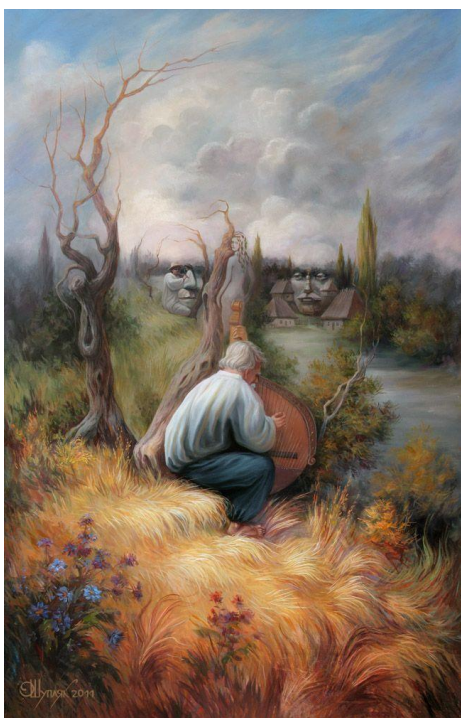
О. Шупляк
«Мені тринадцате минало»

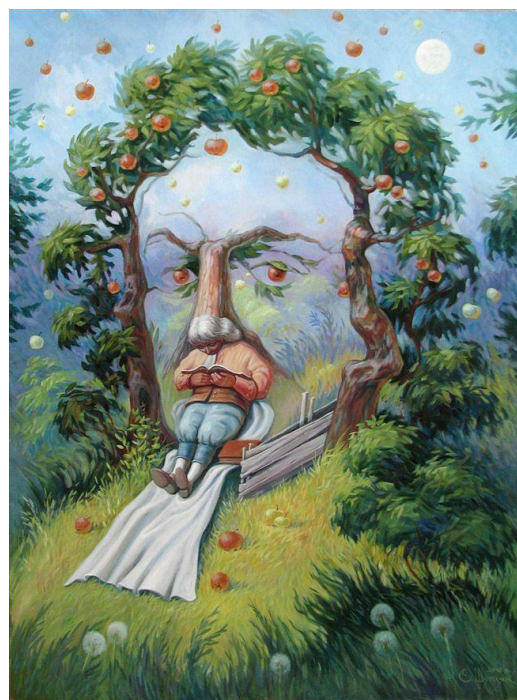
О. Шупляк «Політ Вакули»

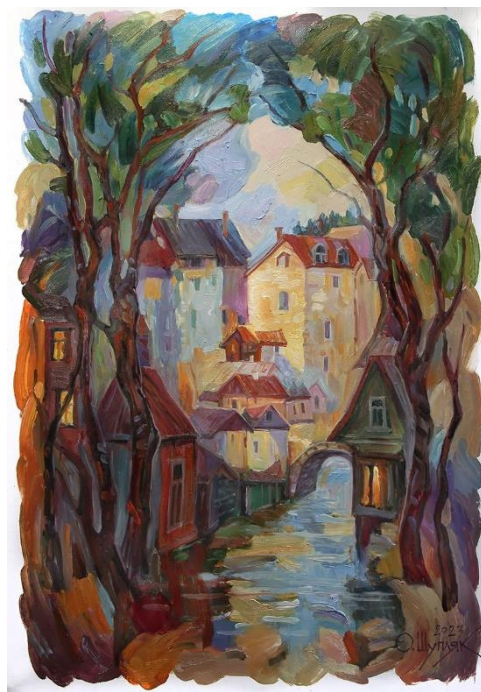
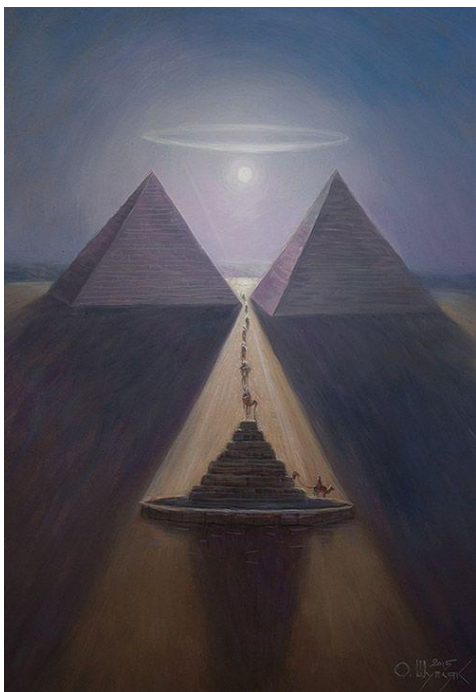
О. Шупляк «Подвійний портрет Ван Гога»

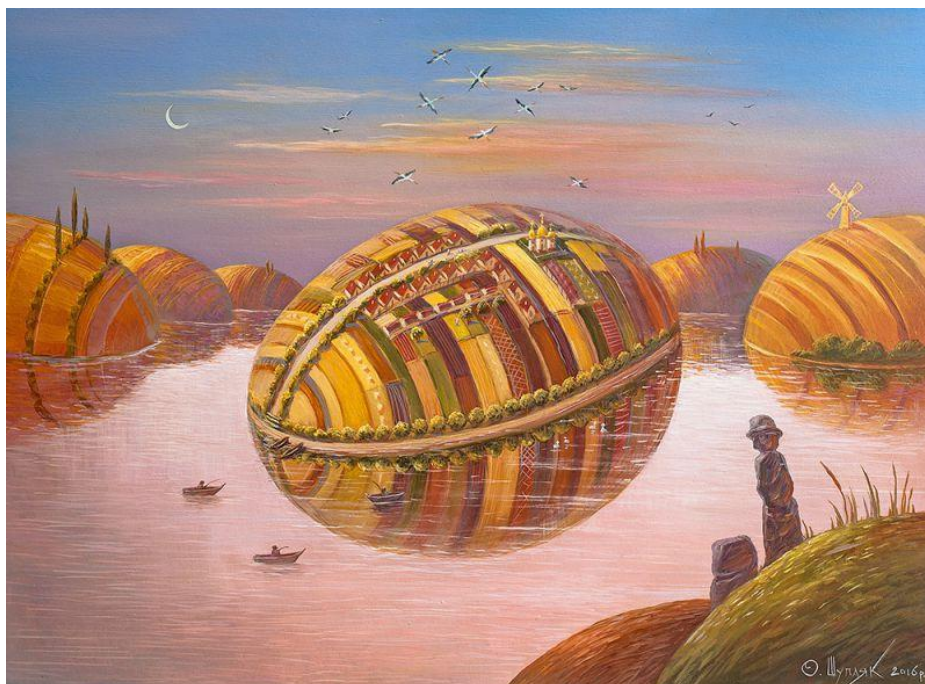
О. Шупляк «Наша дума, наша пісня»

О. Шупляк «Ньютон у саду ідей»

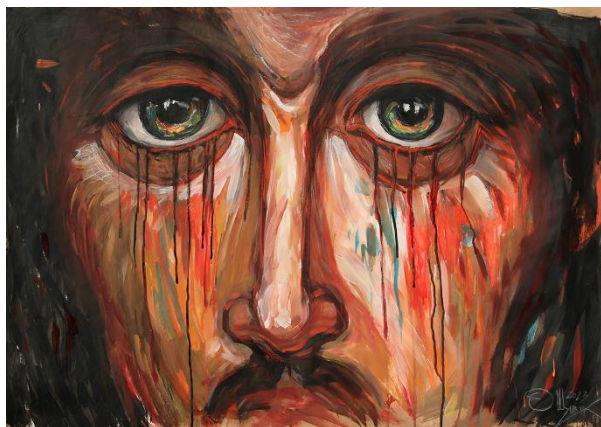

О. Шупляк «Великий пісочний годинник» О. Шупляк «Дівчина з села»

О. Шупляк «Неначе писанка, село»

Додаток 6

О. Шупляк «Очі Війни»

О. Шупляк «ZLO повинно померти»

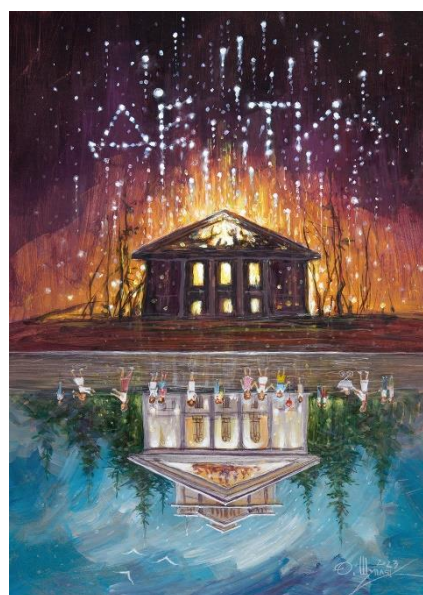
О. Шупляк «Війна»

О. Шупляк «Поборемо»

О. Шупляк «Ізюм. Зрізані життя»

О. Шупляк «Де ти?»